

RYOMGÅRD REALSKOLES ELEVFORENING

ÅRSSKRIFT 1988

RYOMGÅRD REALSKOLES ELEVFORENING

ÅRSSKRIFT 1988

Redaktion:
Jens Daugaard

Indhold

Side

5	Translokationen
10	Elevforeningens sang
11	Afgangsholdene
13	75 års jubilæet
22	Årgang 34's vandrebo
38	Pluk fra året der gik – som skolebladet så det
53	N. P. Bager: 7 år, svunden Tid vi aldrig ser, ...
76	Årsfesten 1988
78	To af jubilæumsholdene 1989
79	Mindeord
81	Praktiske oplysninger om skolen
82	Årsregnskab

Elevforeningens bestyrelse ønsker alle medlemmer
EN GLÆDELIG JUL OG ET GODT NYTÅR!

Translokationen 1988

Lørdag den 11. juni

I et strålende sommervejr samledes afgangsklasserne med pårørende, skolens lærere samt gamle elever i skolegården, hvor vi alle blev budt på et glas forfriskende punch.

Derefter blev der ringet til samling, og menneskemængden begav sig til Teatrum, hvor vi alle blev placeret i en bagende sol. Efter at have sunget "De rejste en skole..." vekslede programmet med taler og sange.

Året 1988 er et jubilæumsår – Ryomgård Realskole fylder 75, og Stavnsbåndets ophævelse fejrer 200 år. Skolebestyrer Stilling havde da også været i historiebøgerne, da talen til afgangsklasserne skulle skrives. Skolebestyrer Stilling begyndte sin tale med et lille regnestykke, der viste, at de elever, som havde været med fra børnehaveklassen, nu 11 år efter havde 10-11.000 timers undervisning bag sig. Gennem disse mange timer, var eleverne blevet udviklet fra "små uvidende naturfolk" til de veluddannede børn, som nu skulle ud og prøve den viden af, som var samlet gennem skoleårene.

Med udgangspunkt i det undervisningsforløb, afgangsklasserne havde været igennem, hoppede Stilling derefter tilbage til 1720 og sammenlignede derefter tidligere tiders skoleform med nutidens. I sin rejse gennem fortiden nævnte Stilling H. C. Andersen, Grundtvig, Kristen Kold samt undervisningsminister Jørgen Jørgensen som mænd, der havde haft afgørende betydning på undervisningsforholdene i Danmark.

I sit historiske tilbageblik skruede Stilling ligeledes tiden tilbage til 1963. 1963 var året, hvor fru Dagmar Munch blev 70 år. Samme år fødte fru Emmy Basse og fru Karen Rasmussen

hver en søn. Også i 1963 var Ole Thestrup på avisernes forside, idet han i forbindelse med en ekskursion til Thorsager rundkirke for vild. Til afgangsklasserne i 1963 talte daværende skolebestyrer E. Basse om begrebet hverdag. E. Basse advarede bl.a. mod kun at søge lykken i materielle goder og opfordrede i stedet for at være til gavn og glæde for andre.

Til afgangseleverne anno 1988 – børnene som de uanset alder vil forblive at være i såvel forældres som i lærernes øjne – sluttede Stilling sin tale med en opremsning af emner og ting, som i fremtidens samfund ville være både nyttige og nødvendige at vide noget om. Stilling påpegede videre, hvor svært det ville blive at leve op til de krav et så kompliceret samfund ville stille til borgerne. For 200 år siden var det trods alt nogle helt andre ting og kundskaber, der blev lagt vægt på.

”Det er så svært at få lært alt det, der er nødvendigt. Viden for at vores fælles samfund kan fortsætte sikkert. Så svært, at indlæringen, undervisningen og udviklingen af os, fra det nyfødte, enkle og uvidende væsen til det aktive og medlevende nutidsmenneske, er ved at blive en blokering for vores samfundsudvikling og en tiltagende fare for, om vi fortsat kan leve i et fællesskab, hvor der er lige plads til os alle. For kun viden og indsigt giver lighed.

Vi har brugt 11.000 timer af Jeres liv på den udvikling. Jeg håber, I kan godkende, hvad vi har gjort – vi har undervist Jer efter vores bedste evne og overbevisning. Må dette blive et godt grundlag for Jer, og må I have held og lykke i årene, der kommer”.

Som repræsentant for forældrene talte Jytte Pedersen, Ryomgård. Jytte Pedersen, som selv er gammelev, fortalte om den måde, hun som forælder oplevede skolen på, om samarbejdet med skolen og endelig om de sammenligninger, hun kunne drage mellem nutidens skole, og den skole hun kendte som elev.

På afgangsklassernes vegne talte Bodil Jacobsen, Hornslet. Hun sagde:

”Jeg vil begynde med at læse et digt, der hedder
UNDERVEJS:

Toget jager af sted – fremad – videre

Mange ting ser man undervejs
Man aner det,
men så er det væk
Silhuetter af noget
man ikke når at opfatte
Skygger
Lyde
Lysglimt
Standser toget aldrig
Jo, nu sagtner det farten og holder
Mennesker skynder sig ud og ind
Så er toget atter i bevægelse
Det knager og krænger lidt
Er det ujævnheder
i banelegemet
eller måske et sporskifte
Farten øges atter
Toget jager
af sted
fremad
videre
– er DET livet?

Da jeg forleden dag i toget på vej hjem fra skole sad og spekulerede på min tale her til translokationen, kom jeg til at tænke på det digt, jeg lige har citeret. Og i grunden kan vor skoletid jo udmærket sammenlignes med en lang togrejse, ja, faktisk var min egen start her på skolen i femte klasse et virkeligt sporskifte, idet jeg kom fra en forholdsvis stor skole med mange elever og lærere til en mindre og mere overskuelig skole, hvor jeg nu har haft fem gode år.

Men nu står alle vi, der nu skal forlade skolen, igen på peronen og venter på et nyt tog. Vi husker nok alle sammen hver især vor start i børnehaveklassen. Der satte toget sig i bevægelse, og vi har efterhånden passeret mange stationer undervejs. I begyndelsen var farten ikke særlig stor – det hele var mest leg. Tempoet steg dog langsomt, og vi begyndte at se frem til næste station, næste klasse, og det kunne snart ikke gå hurtigt nok med at nå frem til det, vi opfattede som det første sporskifte, nemlig konfirmationen; nu skulle vi bare køre de-

rudad – på voksen billet – og jeg kan love for, at den fik ikke for lidt!

Da vi havde passeret konfirmationen, blev vort langsomme bumletog afløst af et lyntog – nu skulle vi for alvor ”ud at se med DSB”.

I grunden har det været sådan på hele togrejsen – vi har hele tiden stræbt efter noget – et eller andet, udefinérligt. Kun een ting var vi sikre på: Det befandt sig foran os, ude på linien, måske bag ved næste kurve!

Vi har haft det sjovt sammen i kupéen, mens toget tordnede ud ad sporet – men måske havde vi oplevet mere af livet langs banelinien, hvis vi var fortsat med bumletoget, eller ligefrem en gang imellem var steget af ved en rolig station og havde ladet et par tog suse forbi.

Når vi står her i dag og skal vinke farvel til vort lille tog med dets fører og alle konduktørerne, synes jeg alligevel, at toget har kørt for hurtigt. Det var trygt at sidde i den vante kupé sammen med de velkendte rejsefæller uden at bekymre sig om den hektiske verden uden for.

Vi har kørt med toget i snart ti år og nu er billetten udløbet. Inden der fløjtes til afgang, vil jeg på mine kammeraters og mine egne vegne sige tak for mange gode og sjove oplevelser under vor fælles rejse.

Vi splittes nu for at rejse ad hver sit spor, og hvor andre før bestemte for os, skal vi nu lære selv at slå op i køreplanen. Banegården er stor, og det kan blive svært at finde det rette tog.

Jeg håber, at alle må få en god og spændende rejse, og at vore spor ofte må krydse hinanden.

GOD TUR!

Bodil Jacobsen, Hornslet

Lærer Agnete Pedersen fik derefter ordet for at tage afsked med, samt overrække afskedsgaver til medlemmer af Skolepatruljen, som uanset vejr og vind havde sørget for at afvikle hverdagens trafikproblemer på allerbedste måde.

Ved translokationen blev der endvidere talt af Frederik Jensen, Rønde – formand for Skolens bestyrelse. Det var iøvrigt Frederik Jensen's sidste translokation som formand, idet han ikke længere har børn gående på skolen, og derfor trækker sig tilbage som formand.

Karl Mejnecke fra årgang 1923 overbragte derefter sin årgangs hilsen til afgangsklasserne, og translokationen sluttede af med Jens Daugårds lykønskning fra Elevforeningen til dimittenterne.

Efter translokationen var skolen vært ved et let traktement på Møllebakken, hvor lune frikadeller med kartoffelsalat blev nydt sammen med et glas køligt hvidvin.

Under en oprydning på skolen er der dukket én for den nuværende bestyrelse ukendt sang op. Sangen er skrevet af Erik Munch og tilegnet Elevforeningen. I hvilken anledning? Hvem kender melodien?

Det var herfra, vi vandrede raske mod Slaget
i Ungdommens Vaar
Vi var unge og stærke, og end ej bedraget,
Vi smilte ad Saar.
Det var her, vi os skæfted' det blankeste Vaaben
til Brug i vor Strid.
Det var herfra, vi saa, at Alverden stod aaben.
og vented' vor Flid.
Det var her vi fra Bjergenes Tinder
saa frem mod vor Tid.

Og hver brugte sit Vaaben, som han havde Evne,
hver brugte sit Sværd,
Men blev Sværdet saa sløvt, og fik Skjoldet en Revne
paa farlige Færd
ja, saa kunde det ske, at et Ord, som blev sagt os
skød op i vort Sind,
og det var som fra Skolen et Bud, der blev bragt os
af Sommerens Vind.
Husk, at hjem fører alle de Veje.
Her er vi, kom ind.

Og fra Kampen i Dalen, mod Bjergenes Tinder
vi styred' vor Gang.
Og nu er vi paa Skolen med Barndommens Minder,
nu klinger vor Sang.
For en Stund gamle Ven, vil vi glemme og hvile.
Her har du min Haand.
Ræk mig din, lad os huske, medens Tiderne ile,
os binder et Baand.
Det er Skolen, dens Liv og dens Gerning,
dens Virke, dens Aand.

*Tilegnet Ryomgaard Realskoles Elevforening
af Erik Munch*

9. og 10. klasser juni 1988

9. a klasse:

Peter Bjerregård, Glesborg. Claus Fuglsang, Ryomgård. Diana Jensen, Kolind. Georg Jensen, Ryomgård. Ulrik Kvist, Ryomgård. Jesper Pedersen, Auning. Rolf Poulsen, Ryomgård. Per Westphal, Højbjerg, Michael Kruse Rasmussen, Ryomgård. Tina Ravn Poulsen, Christiansfeld.

9. b klasse:

Martin Elstrøm, Nimtofte. Jan Enevoldsen, Auning. Bodil Jacobsen, Hornslet. Pernille Jensen, Hornslet. Kim Sørensen, Beder. Kristian Wiese Hooge, Ryomgård.

10. klasse:

Ann Bendix, Ryomgård. Allan Bjerre, Grenaa. Marianne Brøsted, Nimtofte. Pia Dalgaard, Ebeltoft. Pia H. Eriksen, Ryomgård. Lars Friis, Trustrup. Pernille Fuglsang, Ryomgård. Jette Hansen, Rønde. Christian H. Jensen, Grenå. Hanne Nybro Jensen, Ryomgård. Kenneth Jensen, Ryomgård. Tom Rørvig Jensen, Glesborg. Troels Kjær, Christianshåb. Jens M. Ladefoged, Grenå. Kamilla H. Landsholt, Ørum Djurs. Tine Lundby, Rønde. Line Møller, Kbh.S. Mette B. Pedersen, Ryomgård. Gitte Poder, Glesborg. Heidi Schlüter, Hornslet. Bente Smed, Hornslet. Trine Theilmann, Ryomgård. Jan Roland Thomsen, Hornslet.

Jubilæet

7. januar 1988

Jubilæet den 7. januar 1988 blev fejret med manér. Flagallé og mange mennesker prægede bybilledet i Ryomgård. Vi har valgt at lade begivenheden skildre ved at gengive de artikler, som de lokale aviser bragte i anledning af jubilæet.

Dagbladet Djursland, den 6. januar 1988.

En anderledes skole fejre 75 års jubilæum

RYOMGÅRD – En af årsagerne til, at Ryomgørd Realskole er en anderledes skole og altid har været det, skal nok findes i den kendsgerning, at en af stifterne, for længst afdøde skolebestyrer Axel Munch, fandt de vises sten og tog dem med til Ryomgård. Kort fortalt: – Børn skulle og skal ikke have tævet »arvesynden« ud af kroppen, men de skal roses hver gang, der er anledning til det. Det er den pædagogik, som skolen i sin 75 årige historie har praktiseret. Den bygger også på gensidig respekt lærere og elever imellem, tillid og fuld forståelse mellem skole og hjem.

Den holdning er nuværende skolebestyrer H.E. Stilling, som tiltrådte i 1984, helt med på.

I dag er der ikke noget revolutionerende i den slangs pædagogik, men det var der for 75 år siden.

I jubilæumsåret har skolen 224 elever, heraf er ca. 30 kostelever, som bor på den gamle kommuneskole i Tøstrup.

Jubilæet markeres ved en reception i morgen. Den indledes med kransenedlægning ved mindestenen for skolebestyrer Erik Munch, Der afløste sin broder, som skolens leder. Derefter forsættes i skolens festsal, men allerede om formiddagen

sker der mange ting på skolen, særligt for eleverne, som har en overraskelse parat. De får også besøg af gamle elever, der vil fortælle om, hvordan det var at gå på realskolen i deres tid. Eftermiddagens program fortsætter eftermiddagen ud. I dagens løb overrækkes skolens jubilæumslegat, der gives til en elev. Der bliver opført teater og meget andet.

Historie

Det var Axel Munch, som sammen med kollegerne Holden Dahl og Hakon Kirkegaard rykkede ind i Ryomgård, hvor de etablerede realskolen i Villa Svanholm i Markedsgade. Der var 26 elever.

I foråret 1913 indledtes byggeriet af skolen. Den nuværende sydfløj, og siden er der bygget mere til.

I 1939 døde Axel Munch, og Erik Munch overtog ledelsen af skolen. Han blev i 1961 afløst af Søren Vester-Pedersen, som imidlertid døde uden at komme rigtig i funktion. Ejvind Basse blev hans afløser, og dennes bror, Knud Basse, overtog funktionen som viceskoleinspektør. Han blev skolebestyrer i 1973 og var det frem til 1984. Knud Basse havde da tjent Ryomgård Realskole i 43 år.

Djursland

På et tidspunkt, så sent som i 60'erne, var der ca. 500 elever på realskolen, fordi den da også fungerede som overbygning for de kommunale skoler, der ingen havde. Men da de fik det, måtte realskolen til at finde sine egne ben, og bl.a. derfor blev kost-afdelingen etableret.

Skolens nuværende elever kommer fra det meste af Djursland, og kostafdelingens fra forskellige egne i landet. Bl.a. derfor er klassekvotienten lille i de mindste klasser. Der er 13-19 stykker i hver.

- Realskolen er kendt bl.a. for den specielle tone, som råder på skolen?

- Det er rigtigt, at der altid har været en speciel tone her, siger H. E. Stilling, og den er skabt, fordi vi simpelt hen kan lide børn, børnene kan lide lærerne, og der i det hele taget et varmt forhold mellem de to grupper på skolen.

- Er der brug for realskolen i fremtiden?

- Der vil altid være behov for et alternativ i et demokratisk

land, hvor folk ikke er enige om, hvordan børn skal opdrages. Nogle er tilfredse med det offentlige system, andre vil gerne ofre lidt mere – også selv om det koster. Højeste forældrebetaling er 470 kr. pr. elev. Hertil kommer så omkostninger forbundet med lejrskoleophold o.s.v., siger H. E. Stilling.

– *Er der anderledes børn, som søger realskolen?*

– De er anderledes af den simple grund, at deres forældre er anderledes ved at vise vilje til at gøre noget mere for deres børn. Forældrene har også mere indflydelse. I folkeskolen træffes beslutningerne på Christiansborg, for denne skoles vedkommende ved mit spisebord. Forældrene kan blande sig og have indflydelse her – bare ikke på den daglige undervisning og den pædagogiske linie, den bestemmer jeg. Til gengæld kan bestyrelsen beslutte at fyre mig, hvis jeg ikke klarer jobbet, som den ønsker, siger skolebestyrer H. E. Stilling.

Han kan i øvrigt tilslutte sig den seneste tids debat om, at det er et slid at være skolebestyrer for en privat skole. Om dagen fungerer jeg som skoleinspektør og om aftenen som administrator osv. – Funktioner, som i den kommunale skole er delt ud på mange personer.

Men økonomisk går det godt nok for realskolen. Sidste års regnskab viste et overskud på godt en mio. kr. ikke mindst på grund af en arv på en halv mio. kr. fra Thyra Weiner Munch – mangeårig lærer ved skolen og senere gift med skolebestyrer Erik Munch. Regnskabet 1987 forventes at komme ud med et overskud på 2-300.000 kr. Men i år får vi nok underskud på grund af de store investeringer, som er foretaget og som skal foretages på kostafdelingen i Tøstrup, konstaterer skolebestyreren.

jet-

Aarhus Stiftstidende, den 8. januar 1988

Masker markerede 75-års jubilæum

Skolejubilæum i Ryomgård fejret med maner

RYOMGÅRD – Udendørs var flagalléen det eneste, som lyste op i det sure og triste vejr, da Ryomgård Realskole torsdag fejrede sit 75 års jubilæum. Indendøre var der glade smil og til-

fredse miner. Selv om det var en festdag, slap skolen dog ikke for lidt drilleri.

– Forholdet mellem de offentlige og de private skoler er næsten ligesom forholdet mellem Irma og FDB. Man tåler hinanden og man kan inspirere og have glæde af hinanden, sagde skoledirektør Henry Hjordkvist fra Midtdjurs Kommune.

Han lagde heller ikke skjul på, at det var en lille torn i øjet, at Ryomgård Realskole kom først med en skolefritidsordning.

– Sådan har det været med mange initiativer her på skolen, de smitter af på os, men det er sundt at konkurrere, sagde han.

Borgmester Peder Vejsgaard kom også i sin tale ind på, at Ryomgård Realskole og skolerne i Midtdjurs Kommune nyder godt af hinanden.

Blandt de mange gæster var også K. Vester-Pedersen, som gik ud fra skolen i 1933 og i mange år var formand for skolens bestyrelse og nu er formand for jubilæumsfonden. Sammen med en anden tidligere elev, N. P. Bager, lagde de en krans ved mindestenen for Erik Munch. Fra talerstolen mindedes han gamle dage med brødrene Axel og Erik Munch, og deres store arbejde for at få skolen til at fungere.

– Men jeg tror ikke, de ville have synes om den store vægcollage eller den rockmusik, som vi netop har hørt.

Musikken var en festlig kantate med livlige moderne rytmer. Teksten var skolens historie, som blev smukt fremført af skolens kor. Musiklærer Steen C. Rasmussen har selv skrevet kantaten til lejligheden. At dømme efter bifaldet fra lærere, tidligere elever og forældre og andre receptionsgæster faldt den i god smag.

Skolens 226 elever hørte kantaten om formiddagen, da de fejrede jubilæet med at have besøg af tidligere elever, som fortalte om skolen i gamle dage. Midt i formiddagens festligheder blev vægcollagen i festsalen afsløret. Hver elev har i papmache fremstillet et ansigt på et smørebræt, og de hænger nu alle sammen og spejder ud over festsalen. Eleverne har ikke sparet på fantasien, ansigterne er i alle regnbuens farver, mange er dekoreret med garn som hår og briller af ståltråd. Blandt dem er der både en indianer og en abe. Et enkelt ansigt har ved hjælp af et lille batteri, lysende røde øjne, som skuer ud over festsalen, hvor jubilæet fejres igen i aften med spisning for gamle elever og lærere.

blik

75 års jubilæum i Ryomgård

Stort fremmøde til receptionen på Ryomgård Realskole

Torsdag d. 7. januar festede Ryomgård Realskole. Da var det 75 år siden tre lærere kom cyklende fra Århus og i fællesskab med en initiativgruppe i Ryomgård Realskole – i mange år »egnens Universitet«.

Elever og lærere havde formiddagen for sig selv til at feste i. Der blev rigtig hygget. Næsten alle elever havde i løbet af den seneste tid fremstillet et papmachehovede på en lille træplade. De 224 paphoveder blev samlet til een stor vægdekoration, som med sine fem meter i bredden og næsten to meter i højden på en festlig måde dekorerer endevæggen i festsalen.

Receptionen om eftermiddagen startede med kransenedlæggelse ved Erik Munchs mindsten foran Realskolen. To af skolens koryfæer – N.P. Bager og K. Vester-Petersen – lagde kransen.

Derefter gik det løs i festsalen. Mellem 150 og 200 var mødt op for at ønske Realskolen tillykke. Byens handlende, gamle elever, leverandører og enkelte forældre var udover skolens personale tilstede. Den ældste elev var af årgang 1922. Skolens kor og orkester havde under ledelse af musiklærerr Steen Rasmussen forberedt en festkantate, som handlede om skolen gennem de sidste 75 år.

Så tog formand Frederik Jensen over. Han beskrev i store linjer skolens historie fra Aksel Munch og til nyeste tid. Frederik Jensen ytrede stor tilfredshed med, at skolen var privilegeret med trofaste skolebestyrere.

– Vi slider hårdt på vore ledere. Men af een eller anden grund kan de alligevel lide at være her, for de bliver længe. Skolen har de mange år formået at leve op til de pædagogiske grundbegreber, som Erik Munch udviklede: Arbejde, ansvar og styrke.

Formanden takkede ligeledes Ryomgårds borgere, fordi de havde flagsmykket byen i dagens anledning.

Efter formandens tale tog John Iversen, leder af privatskolesektoren i Undervisningsministeriet, ordet. Han overbragte en hilsen fra Undervisningsministeriet og talte lidt om forti-

den. Privatskolernes placering hænger nøje sammen med jernbanedriften i landområderne. Skolerne placeredes tæt ved jernbanen, så skolebørnene havde mulighed for at komme fra et større opland, fortalte John Iversen.

– Realskolerne opfyldte et behov for uddannelsesmuligheder i tyndtbefolkede områder. Det var tidligere meget svært at få sig en uddannelse, hvis man var bosat udenfor købstæderne.

Realeksamen blev den lillemands studentereksamen. Retteligt kunne man gennem en årrække kalde Ryomgård Realskole for egnens Universitet. Med årene sygnede skolen dog noget hen, idet kommuneskolen fik overbygning på underskolen. Men i modsætning til mange andre Realskoler, er det lykkedes at bevare Ryomgård Realskole. Det skyldes ikke mindst den fine opbakning fra forældres side. Forældrenes tilid er grundlaget for skolen her, sluttede Undervisningsministeriets repræsentant.

Herefter blev ordet givet frit. De mere officielle taler var overstået. Men først besøgte det veldækkede bord i festsalens midte, og da deltagerne havde forsynet sig, fortsatte talerne.

Borgmester Vejsgaard ønskede tillykke. Han påpegede, at det somme tider var lidt besværligt med to forskellige skoleformer i Kommunen. Men det var dog begrænset, hvor meget Kommunen kendte til Realskolen. Det sidste halve år har dog ændret dette forhold. Midtdjurs Kommune og Realskolen har nemlig ligget i forhandlinger om den tidligere Kolindsund Efterskole i Tøstrup. Efter mange dyster overtog Ryomgård Realskole lokalerne sidste år.

Talerstrømmen fortsatte ideen køre frem til det officielle sluttidspunkt kl. 16.30. Den forhenværende bestyrelsesformand, K. Vester-Petersen talte. K. Basse fortalte om hans oplevelserige tid på skolen, henholdsvis som elev, lærer og skolebestyrer. Også elevforeningsformanden, Jens Daugård, og mange andre ønskede tillykke.

Den gamle skole oh lad den stå

RYOMGÅRD – Der har været glæder, sorger, kriser, opgang og nedgang for Ryomgård Realskole i de 75 år, den nu har eksisteret, men sammenholdet har været helt ekstraordinært alle årene igennem. Den skal bestå, den er et alternativ, den har sin berettigelse osv. osv. Det var den slags smukke ord, der blev udtalt i går ved skolens jubilæumsfest.

Skolen er også kendt for sin gode tone, for elevsammenhold og for at have et team af lærere, der bruger det meste af deres liv på skolen.

Der var fest i Ryomgård i anledning af jubilæet. Byen var flagsmykket og mange gamle elever havde sat hinanden stævne på skolen, hvor der dagen igennem var stor aktivitet. Årgang 1922, 1927, 1933 osv. var repræsenteret ved festen. Om formiddagen var de fortællere i klasserne, hvor de fik lejlighed til at møde skolens nuværende elever. To gamle elever, N. P. Bager, årgang 35, og Kr. Vester-Petersen, årgang 33, lagde blomster ved mindestenen for Erik Munch. Om formiddagen blev der også lagt blomster ved mindestenen for en af skolens stiftere, Axel Munch.

– De rejste en skole, sådan lyder en linie i en af de sange, som alle elever på skolen har kendt i årevis, og brødrene Munch præger stadig skolen, sagde formanden for skolens bestyrelse, Frederik Jensen. Han mindede om de tre ønsker, som Erik Munch ved sin afgang udtrykte ønsket om altid måtte præge skolen, nemlig arbejde, ansvar og styrke.

Axel og Erik Munch efterfulgtes ved skæbnens ironi af to andre brødre, nemlig K. og E. Basse.

John Iversen. Undervisningsministeriet, bragte en hilsen fra sine foresatte, fortalte lidt realskole-historie og konstaterede, at Ryomgård Realskole har valgt rigtigt ved at tage nye opgaver op og ikke forfalde til at blive et pædagogisk museum.

Borgmester Peder Vejsgaard var enig med skoledirektør Henry Hjordkvist i, at det er udmærket med den konkurrence, som realskolen kan byde det kommunale skolevæsen – også selv om skolen koster kommunen temmelig mange penge. Henry Hjordkvist indrømmede, at realskolen måske

har været med til at sætte ekstra skub i folkeskolen i Midt djurs ved f. eks. som den første at oprette en skolefritidsordning og andet, som det kommunale skolevæsen nu har gjort efter.

Kr. Vester-Petersen, gammel elev, tidl. formand for bestyrelsen og nu formand for skolens jubilæumsfond efterlyste »skolens kvinder« på væggen i festsalen, hvor allerede tidligere skolebestyreres portrætter er ophængt. Han bad om at få ophængt billeder af afdøde Dagmar Munch og Thyra Weiner Munch. De var begge i mange år lærere på skolen. Dagmar Munch var gift med Erik Munch, og flere år efter hendes død blev Thyra Weiner Munch gift med ham.

Ved jubilæums-receptionen blev der desuden talt af en repræsentant for Danmarks Realskoleforening, af tidligere skolebestyrer K. Basse med flere.

Lidt om årgang 1934's vandrebo over en 55 årig periode.

Ved Tage Fuglsig Mogensen, årgang 1934:

En maj aften 1988 ringer telefonen, Rasmus tager den og siger, ”det er dig, morfar”.

”Hallo, hej du gamle, det er Bent”.

Jamen, tænker jeg, min bror Bent døde jo for godt 13 år siden.

”Ja, Bent fra Hornslet, og nu skal du høre. Jeg har netop talt med Holger, og vi er enige om, at du skal skrive om vandreboen i elevforeningens årsskrift, men du får altså frie hænder”.

Hvorfor, tænker jeg, har Bent mon aftalt noget med min bror Holger (årg. 1937), som heldigvis er sprællevende og kun bor få mil herfra.

”Ja, du ved da – Holger fra Rosenholm”.

Og så går virkeligheden langsomt op for mig. Jeg søger at undslå mig, men Bent giver ikke så let op, og jeg lover da at overveje. Overvejelserne munder så ud i, at opfordringen bliver en udfordring, en opgave at løse.

Tilmed i en varm forsommer, hvor de blomstrende grøftekanter fryder øjet, og hvor havernes guldregn, syren og hyld med deres udspring har bebudet, at eksamenstid er inde, i hvert fald den skriftlige del.

Vi – årgang 1934 – sidder spændte i skolens let kølige gymnastiksal med tilpas afstand mellem pultene. Foruden vi elever – pigerne i lette, hvide kjoler, drengene i blåt tøj, hvid manchetskorte – er tilstede stationsforstanderen og postmesteren, begge i gallauniform med langskødede frakker, de to herrer skal fungere som tilforordnede og påsé, at der ikke snydes. I et hjørne sidder skolebestyrer Axel Munch i gråmeleret tweek med plus fours, og naturligvis med sin uundværlige sorte, sølvknappe marskalstav klemmt fast mellem overkrop og venstre arm. Venstre hånd hviler vanligvis let på staven, endogså under følgende ceremoniel, hvor han viser de tilforordnede herrer bagsiden af den store, gule huvert, og disse konstaterer, at undervisningsministeriets røde laksegl er ubrudt.

Herefter åbnes kuverten, og emnerne for dagens eksamensopgave, skriftlig dansk, læses op, hver elev får et eksemplar af den stillede opgave, og med et let nik forlader skolebestyreren eksamenslokalet. Denne dag og skriftlig dansk-dagen er de eksamensdage, der tydeligst står i min erindring.

Tilbage til Bent. Hvorfor overlod han nærværende opgave til netop mig? Jo, jeg havde været så letsindig i mit sidste indlæg i vandrebogen at anføre, at denne nok kunne være kilden til en roman "Årgang 1934", men vel at mærke tilføjet "Nok at tage fat på for en m/k på 35 år, men med en 67 års erfaring"! Bent har alligevel taget mig på det skrevne ord, hvilket atter viser, at man bør være meget varsom med, hvad man betror det hvide papir, overfor hvilket man faktisk bør vise passende ydmyghed.

Ydmyghed – ja, ikke mindst, når man har læst Helle Stangerups ypperlige historiske roman "Christine", som velfortjent har været på best-seller listen i flere år. Christine er datter af Christian d. II, som blev fordrevet fra tronen i 1523, og i voksenalderen forsøgte hun gang på gang at få kronen tilbage til hendes slægt, uden held. I sommeren 1557 er Christine i Norditalien, hvor hun i en appelsinlund slår følge med en embedsmand fra Catharina af Medici's følge. Der indledes en samtale, hvorfra et lille citat. Om klogskab siger han:

"Mængden af viden er vejen til en mængde, men ikke til klogskab eller til det vigtigste af alt – at lære sig selv at kende, at lære at leve".

"Er De filosof"?

"Nej, madame, jeg lever".

"De burde skrive".

"Madame, jeg er embedsmand, tiden tillader det ikke. Desuden har jeg ikke så høje tanker om mig selv. Det er indbildsk at være forfatter! Hvordan kan nogen tro, de tænker klogere tanker end andre, endda så kloge, at de tåler at trykkes og mangfoldiggøres. Det skrevne ord afslører".

"Embedsmanden var en vis M. de Montaigne"! – Citat slut.

Jeg gad gerne kende Helle Stangerups tanker, da hun skriver anførte citat, ikke mindst "Det er indbilsk at være forfatter". Hvad med os andre middelmådigheder, der gør et lille forsøg. Måske har hun i skrivende stund haft i tankerne Arne Ungermann's

”Kunsten at skrive en bog
kan man lære.
Først når man kan den
kommer det svære:
Den kunst at la’ være”!

Trods Montaigne’s ord er der siden da skrevet titusinder af bøger, selv har han også skrevet, og der er jo det gode ved bøger, at bryder man sig ikke om dem, så undlader man at læse dem, så simpelt er det.

Dette var efter vores gode dansklærer Erik Munchs mening måske en lidt lang indledning, men nu følger lidt om årgang 1934’s vandrebog, som i 1989 opnår den for en sådan bog så ærværdige alder af 55 år, og som derfor giver anledning til nærværende skriveri. Skulle alle ikke vide, hvad en vandrebog er, kan anføres, at det er en bog, der cirkulerer i en kreds af mennesker, der efter tur gør optegnelser af fælles interesse i den.

Nogle dage efter overstået eksamen mødtes årgangen på RR som Axel Munchs gæster i en slags afskedsvisit. Her forelagdes ideen for A.M., der hovedrystende og yderst skeptisk udtalte, at en sådan ikke ville få nogen lang levetid, det kendte han kun alt for godt. Alligevel indvilligede han i at forsyne vandrebogen med et forord.

Den 7. september 1934 nedfælder A.M. rejseliste for bogen med navnene på de 24 elever, bogen skal cirkulere blandt, i den anførte rækkefølge. I nogle manende sætninger opfordres vi til ”at skrive tydeligt, skrive straks, skrive nogenlunde gemytligt og derefter lade bogen vandre – straks – den har ikke godt af at ligge og sove. Stavefejl trækker stadig fra, kommafejl har det på samme måde. Håber vandrebogens rejse vil blive både lang og begivenhedsrig”. – Afsender d. 7.9.1934 bogen til duksen.

Den første skriver i bogen 10.9.1934, den sidste 17.2.1935, og bogen ender således cirkulationen på små 150 dage. Et gennemgående emne er beskæftigelse, idet man må erindre sig, at arbejdsledigheden var et mindst lige så stort problem i 30’erne som nu i 80’erne. Tilmed var denne svøbe mere mærkbar end nu, idet datidens sociale forhold lod en del tilbage at ønske – modsat nu, hvor samme omsorg er så omfattende, at den kan friste svage sjæle til slet ikke at arbejde – for lidt og for meget

fordærver alt! 2 er kommet på gymnasium, 1 på husholdningsskole, 10 har fået beskæftigelse på kontor eller i forretning, medens 11 er uden egentlig beskæftigelse, men hjælper til hjemme hos forældrene. Måske har de 10 ikke fået ønskejobbet, men er dog kommet igang, har fået foden indenfor, hvilket betyder meget, når der påny skal søges. Vi resterende 11 må, som Mr. Micawber i "David Copperfield", håbe på, at "noget skal vise sig".

Herefter ligger vandrebogen i hi, sover Tornerosesøvn i knapt 8 år, hos sekretæren, i hans bogreol, anbragt dér af en af vore klassekammerater (som faktisk var fra årgang 1933), idet han ikke gad skrive, men overlod dette til samme sekretær, som ej heller i de dage var i skrivehumør eller måske dårligt var klar over bogens ankomst til gymnasiet. Vandrebogen gik i glemmebogen og dukkede først op i oktober 1942. Da ville sekretæren skrive, medens den egentlige synder var over alle bjerge og straks efter blev slettet af cirkule – ringslisten. Poul får bebrejdelse i flere følgende indlæg, medens jeg anfører, at vi faktisk skylder ham tak, fordi han satte bogen i cirkulation – det skal der et vist mod til. Lettest havde det været for ham at lade 2 og 5 være lige og ladet vandrebogen stå – vi havde jo krig med en ikke helt normal postgang, og der bortkom mange pakker og breve under krigen, men sådan var og er Poul ikke, bogen skulle genoplives, og han gjorde afbigt med et godt og langt indlæg.

Vandrebogens cirkulation varer denne gang fra 28.10.1942 til 22.8.1944 og kommer til mig 6.4.1943.

De 8 år var for årgangen en vigtig brydnings- og modnings-tid, hvor vi i nogen grad søger at tilrettelægge fremtiden. I denne periode er verdenskrig II brudt ud, og Danmark har været besat af fjendeland i godt 2 år. Under verdenskrig I skrev Jeppe Aakjær den smukke sang "Som dybest brønd gi'r altid klareste vand", hvori forekommer linjerne "Du pusling-land, som hygger dig i smug, mens hele verden brænder om din vugge...."

Helt som disse linjer siger, gik det nu ikke denne gang. Visse kredse begynder at gøre modstand, en modstand, der i de følgende år breder sig. Det koster ofre, hvilket Bent i sine indlæg kan berette om, men modstanden er ikke nytteløs, og den giver Danmark status som allieret nation, hvilket også var et af ho-

vedformålene.

Størsteparten af befolkningen er dog mest optaget af krigens små, hjemlige fortrædeligheder, såsom den omfattende rationering af snart sagt alt, herunder også den kødløse tirsdag, men manglen på tobak er nok et af de største irritationsmomenter. Mange må gå med habit, som for en del er tilvirket af papir, og som derfor klasker sammen i regnvejr, hvis hyp-pighed er stor på vore breddegrader. De lange manchetskjorter, som går os til knæerne, kortes af, og af det afskårne stykke forsynes skjorten med en ny flip. Pigerne syer kjolerne om gang på gang, hittepåsomheden er stor, og de strikker som aldrig før – og ser mere og mere yndige ud!

Krigens nålestik og fortrædeligheder overskygges ganske af den skelsættende begivenhed, milepælen, hvor flest af os har fundet en livsledsager (ske), dette kan krigen ikke standse.

”Når egne knoppes,
og granerne duppes,

og skræpperne kanter den støvede vej....”

ja, så cykler vi ud af denne støvede, dejligt billøse landevej, som mestendels kun befærdes af sindigt rullende hestekøretøjer, og som kranses af landevejstræer og landevejsgrøfter, som får lov at vise deres sommerpragt. Der er forår i de unge sind, og måske mindes nogle af os Thøger Larsens ”Danmark, nu blunder den lyse nat”, hvori det hedder:

”Pigernes latter og lyse hår,
leg, som får aldrig ende,
øjnene blå som vand i vår –
mildt om et evigt Danmark spår,
sol over grønne sletter,
lykke og lyse nætter”.

Ungdommens glade latter lyder fra os, hyppigt fra pigerne, som nu er voksne, og hvis skikkelse med de yndigt rundede former kunne friste enhver af fortidens guldalder-malere, vi drenge klarer det med fotografering, men behøver det så-mænd næppe, thi på øjets nethinde sidder den udkårne i al sin yndighed. ”Øjet er legemets lys”, står der i den store bog.

Vi cykler, ”sålænge dækkene holder”, som Holger udtrykker det, nedad bakke og opad bakke, hvor vi tramper i pedalerne, og hvor vi lægger en hånd på et af pigens blødeste steder og giver hende et lille skub. Gad vidst, om ikke pigen undlader

at stå af cyklen, netop for at få dette puf! Det var nok Erik Munch, der citerede Peder Syv's ordsprog "Mands list er vel behænde, kvindelist er uden ende".

På opfordring er bogen nu forsynet med fotografi af de fleste af os tillige med vort hjertes udkårne. Nogle af pigerne er blevet lykkelige mødre, og en af drengene er blevet en glad og stolt far. Mærkeligt at tænke sig, at nogle af årgangens åleslanke piger har oplevet livets under. Nåh, turen kommer vel til ens egen pige!

Ved juleafslutningen på RR 1942 foreslår Holger, at vi optager tidligere klassekammerater, som gik ud af skolen uden eksamen, i vandrebogens cirkulation, og de øvrige tilstedeværende er naturligvis enige heri. Bent refererer i sit indlæg, at der er opstillet visse regler for bogens kredsløb, og det overlades til Holger at holde kontrol med reglernes overholdelse, idet hver af os ved bogens afsendelse via postkort adviserer Holger herom, således at han hele tiden ved, hvor bogen befinder sig. Og endelig vedtages – lidt letsindigt – at ingen må have bogen mere end 14 dage.

Sidstnævnte regel kan naturligvis ikke overholdes, og jeg modtager først bogen 20.11.1946, 3 ½ år efter, at jeg sidst skrev i den. Herfor må krigen bære en del af skylden.

Meget er sket, siden jeg sidst så bogen – vigtigst af alt, Danmark er atter et frit land. Forstår vi nu at skønne tilstrækkeligt på dette og på, at vi, i modsætning til de fleste af Europas lande, slap forholdsvis uskadt gennem de 5 år? Næppe helt som vi burde. Samlingsregeringen af 1945 er trådt tilbage, og vi har, som oftest i Danmark, en mindretalsregering, der ikke kan regere. Mange havde ventet, at der straks efter krigens ophør skulle "komme en båd med banener", som det hedder i et af datidens refrainer, og mange havde ventet næsten omgående ophævelse af rationeringer og restriktioner – uden at disse mange gør sig klart, at folk ude i Europa faktisk sult, også i de sejrende lande, medens vi aldrig har oplevet sult, hverken under eller efter krigen.

Ovennævnte præger nu ikke vandrebogens skrivere, af hvilke det er glædeligt at gense de nyoptagne klassekammerateres let genkendelige håndskrift, samt deres kontrafej, der lige så let genkendes. Alle skriver tværtimod glade og veloplagte indlæg. Sandsynligvis har vi dog alle, mere eller mindre,

haft vore bekymringer, men hvorfor belaste bogens sider med disse! Axel Munch indprentede os at skrive lidt gemytligt, men det kniber det dog noget med. Holger forstår måske bedst af os at anlægge tonen med lidt særprægede indlæg. Han udtaler iøvrigt, at vandrebogen nok bliver 25, ja, måske 50 år! Og viser hermed en profetisk evne til at spå om fremtiden.

Karen fortæller, at hun efter en huslig uddannelse nu er blevet kosmetolog. Yrsa bliver kokkepige og står for madlavning til 50 personer. Aase F. kommer på sagførerkontor, tager engelsk korrespondenteksamen, og hjælper herefter sin mand i hans nyåbnede tegnestue. Aase Moe kommer på husholdningsskole og er derefter medhjælper i sin mands viktualieforretning "og er til tjeneste med alt i kulinariske raffinementer – når krigen engang er overstået"! Gerda får huslig uddannelse og bliver derefter lægesekretær på ortopædisk hospital "og dermed skulle min fremtid være sikret, hvis jeg da kan holde ud at blive her resten af mit liv"! Rigmor får ligeledes huslig uddannelse, går derefter på teknisk skole med den hensigt at blive møbeltegner (idag hedder det meget fint designer, tegner er ikke godt nok), men opdager at denne levevej vil blive den visse sultedød. Og så bliver hun lærerinde, først privatlærerinde på en gård i Vendsyssel, senere langt ude på heden i Vestjylland og derefter i Skødstrup, byen som gennemløbes af landevejen Aarhus – Rønde – Ebeltoft – en af Danmarks smukkeste landeveje. Kirstine hjælper til i et trykkeri og går derefter lærerindevejen. Bitten tager tingene i omvendt orden, idet hun først kommer 4 år i en trikotageforretning, men så er der vel en Sheik, der har spurgt hende, om hun kan lave gode frikadeller – i hvertfald påbegynder hun denne uddannelse, bliver husmor og samtidig medhjælp i en manufakturhandel, "hvor bønderkarlene rødmer som en ung pige, når hun skal tage deres livmål". Ingrid får huslig uddannelse, arbejder lidt som syerske og bliver derefter husmor. Ella og Musse lærer damefrisørfaget og bliver derefter husmødre.

Heldigvis lyder der ikke et suk fra de piger, der ender som husmødre. Dette er nemlig et vigtigt erhverv på højde med mandens, og det betyder meget for en families økonomi, at der er en dygtig husmor, som også ofte er administrator, og som ikke mindst tager hånd om børnene, så disse skikker sig vel. Der skal også lyde en hyldest til de af pigerne, der foruden

husmoderopgaven tillige magter et, vel oftest halvtidsjob, hyppigst måske af interesse for jobbet, men også ofte for at være med til at styrke familiens økonomi. For mit eget vedkommende havde vi ikke kunnet købe hus, såfremt min kone ikke havde haft sit sygeplejerskejob, dertil var statens lønninger for små men hun havde da inden ægteskabets indgåelse betinget sig at kunne fortsætte og gøre brug af sin uddannelse, når forholdene tillod det, det vil sige når børnene var født, og amme- og pusletiden var overstået. – De af pigerne, som ikke bliver gift, må foruden en 8 timers arbejdsdag tillige agere husmor for sig selv. De bliver ganske vist enerådende, men det er nu ofte godt at have en makker at støtte sig til.

Holger og Marius studerer. Willy Hjuler er gået landmandsvejen og er blevet forvalter. Bent er kommet indenfor kreditforeningen, ”og der regner jeg med at blive resten af mit liv”! Leo har forladt foderstofferne og er blevet politibetjent. Ejner er i papirbranchen. Willy Hald er gået handels- og kontorvejen, og om aftenen spiller han med sit 7 mands orkester. På tandemcykler foretager han sammen med 3 kammerater en eventyrlig tur til Paris og Verdun. Han vil se Napoleons grav, og han vil se slagmarker og krigergrave, og når den herre har bestemt sig for noget, så sker det! Ove følger i det fædrene fodspor og går hotelvejen. Efter gymnasietiden fortsætter Poul på Handelshøjskolen og bliver H.A. og H.D. og er nu medarbejder i Magasin du Nords planlægningsafdeling. Victor har i et par år drevet en fragtrute, men har nu etableret sig indenfor fodtøjsbranchen. Peter er ligesom Waldemar i kommunens administrative tjeneste. Asbjørn er blevet postbud og indklæber et foto, hvor han ses i fuld uniform – og med krum pibe! Gunnar har forladt frøbranchen, og efter visse svinkeærinder bliver han lærer. Efter uddannelse som maskinarbejder læser Holger nu til maskin-ingeniør. Charly har startet en manufakturhandel. Selv er jeg, efter en halv snes år i foderstof- og kolonial en gros branchen, gået i statens tjeneste under fængselsvæsenet, og er nu fængselsassistent ved arresthuset i Aarhus.

Næste gang når vandrebogen mig 29. oktober 1952 på et tidspunkt, hvor nattefrosten har ændret træernes løvfarve fra grønt til kobbergylde, og man kan ikke blive enig med sig selv om, hvornår skoven egentlig er kønnest. Trods dens farvepragt i oktober/november vælger jeg mig nu maj, måske også

fordi denne måned bebuder den lyse tids komme, hvor fuglene igen efter en lang, tavs vinter med nøgne træer fornøjer os med deres glade sang.

Vi har fået en V-K regering, idet Hedtoft i 1950 ”gled i smørret”. Ja, så lang tid efter krigen havde vi altså smørrationering, men nu var den sidste af krigens restriktioner forsvundet. Vi fik 1953 grundlovsrevision og samtidig hermed kvindelig tronfølge. Og så fik vi kvindelige præster – stort fremskridt, men det holdt hårdt at få dem ordineret, kun een biskop var villig hertil. Vi er blevet medlem af NATO, thi selv om der blev fred i 1945, så hersker der stadig kold krig mellem øst og vest, mellem diktatur og demokrati. Hvad har den lange krig egentlig egentlig gavnet Europa? Man kan sige, at den har reddet demokratiet ved at ødelægge to diktaturer, men det tredje overlevede og indførtes tilmed i østeuropæiske stater, som dog før krigen havde et vist demokrati. Vi fik retskrivningsreform, og lov om tipning blev gennemført, så nu kan vi alle blive rige ved kun en lille indsats!

I vandrebogen opfordrer flere årgangen til at møde flittigere op ved RRs årsafslutning, idet der sjældent kommer flere end 5. – Marius har sluttet studierne med eksamen fra ” Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole” og er gledet ud i det civile liv. Poul har været på visit i udenrigsministeriet og er derefter havnet i SAS og flyver luften tynd med sine mange rejser. Holger larmer over bogens langsomme cirkulation og indskærper reglerne. Herudover foreslår han bødestraf indført med 1 kr. at betale for hver dag, bogen beholdes udover de 14 dage. Såfremt flertallet ikke protesterer, er bestemmelsen vedtaget! Bent udnævnes samtidig til kasserer, og han skal have det byrdefulde hverv dels at optælle bødedagene, dels at inkassere beløbene, som iøvrigt skal anvendes til festligholdelse af 25 års jubilæet i 1959. Beløbene må dog ikke opkræves i december, januar eller juni! Holger beder os også tage stilling til afholdelse af jubilæet andetsteds, idet han finder RR afslutningerne kedelige og middagen under middel. Iøvrigt er han også færdig med sin læsning og er nu maskiningeniør på Aarhus maskinfabrik. Lad det være sagt straks, inden vi forlader Holger, at forslaget om bødestraf vækker modstand, så det må droppes, mens der er nogen stemning for at fejre jubilæet andetsteds, men dog overvære den officielle del af årsaf-

slutningen på RR. Ove er blevet krofar på Hasselager kro, og han erklærer sig parat til at modtage os og lover rabat!

Aase F indleder sit indlæg med en af Gruk's nytårstanker

Så er et år af atomtiden gået,
uden at enighed endnu er nået,
freden må dog ved forenede kræfter
komme til jorden før eller – efter!

Aase kommenterer ikke nævnte Gruk, og det skal jeg tildels også afholde mig fra, men dog tilføje, at vi (i skrivende stund, juli 1988) ikke har haft nogen verdenskrig i 43 år. En ganske lang periode, når det betænkes, at der kun var 21 år mellem 1. og 2. verdenskrig. Det kan nok give stof til tanker over, hvorvidt atomets anvendelse er en velsignelse eller forbandelse. Atombomben knækkede Japan og alsluttede dermed verdenskrig II, og siden 1945 har den ikke været anvendt, men der findes kæmpelagre, både i øst og vest, dog tilsyneladende med en vis ligevægt og uden trusler om anvendelse.

Samme Aase har indklæbet et avisudklip med billede af en kæmpe-havørred, samt af sig selv og gemalen, som i hendes påsyn er i færd med at partere fisken. Akja, det er sådan en størrelse, jeg drømmer om, når jeg ude på Sundet fisker makrel, hornfisk, sild, rødspætter eller pilker torsk – og så pludselig mærker et kæmpehug, snøren ryger udad, og ved forsigtig indspoling bøjer den smækre fiskestang sig betænkeligt, medens der fornemmes det ene kraftige rusk efter det andet, og snart svømmer fisken til venstre, snart til højre, snart kan man overhovedet ikke mærke, den er på pirken, men om forlædelse, nye kraftige hug fortæller, at pirken har godt fat. Skulle det mon være en havørred? Kort efter landes en 7-8 punds torsk på bådens dæk! Nåja, jeg har da haft drømmen nogle lange øjeblikke, og kogt torsk er da også dejligt. Hvis det nu havde været en stor havørred, så skulle en del af den koges på ganske almindelig vis og serveres med gule, pillede kartofler og en god sur- og sød sovs, lavet af fiskesuppen, tilsat lidt kapers og hertil hvidvin, det fortjener en så ædel fisk. Gourmet'er slår formentlig syv kors for sig over slig barbarisk tilberedning, men til beroligelse for disse lader jeg gerne den øvrige $\frac{3}{4}$ af fisken tilberede med alle mulige raffinementer, hvilket jeg da også har smagt og nydt, men engang imellem smager simpelt tilberedt mad simpelthen bedst. Om den kogte torsk er

der ikke så mange diskussioner. Husk ved tilberedningen til-
lige at stege en pandefuld røgede flæskestumper, og kom på
tallerkenen et par spiseskefulde af disse i sennepsovsen, som
absolut ikke skal indeholde fiskesennep, og oplev så, hvor pi-
kant sammensætningen kogt torsk/røget stegt flæsk er. Op-
skriften stammer fra Ærø. Til dette måltid serveres Wibroe
Guldøl, Danmarks bedste. – Og nu mindes jeg pludselig Otto
Rung's "Fra min klunketid", hvor han citerer moderen for føl-
gende udtalelse:

"Om tre ting må man aldrig konversere i selskab – nemlig
om mad, om sygdom og om penge! Alle tre ting er lige uappe-
titlige! Mad besørges af kokkepigen alene. (Moder gik aldrig
i køkkenet uden lige før bordet ved et middagsselskab for at
smage saucen til – for til samme sauce havde hun alene den rig-
tige tunge!) Først når mad er færdig til at spises, er den appetit-
lig, og så hæver man blot sit glas for værtinden! Sygdomme er
altid uhumske! Og penge er i sig selv noget ganske unævne-
ligt". Citat slut.

Disse udtalelser er faldet for vel ca. 90 år siden, og på davæ-
rende tidspunkt måske overholdt i de bedre kredse. Gad vide,
om der i dag finder nogen familiesammenkomst eller selskab
sted, hvor i mindst et af de tre unævnelige emner berøres. Her-
til yder dags- og ugepresse samt radio og tv deres betragtelige
bidrag.

Tilbage i vandrebogen. Charly har afhændet sin manufaktur-
handel og er blevet uddeler i Hørve. Marius har været på lang
tjenesterejse til Venezuela. Og så kommer meddelelsen om
Willy Hald's alt for tidlige død, langt fra hjemlig strand. Om
Willy har Erik Munch i elevforeningens årsskrift udtalt
smukke mindeord. Udklip heraf har Poul indsat i vandrebog-
en. Ove og Willys søster Yrsa giver også deres bidrag. Willy
havde i et brev til sin bedstefar udtrykt ønske om, at hans spa-
repenge, ifald han døde, skulle danne grundkapitalen for et
legat, der skulle bære hans navn, og hvis renter skulle udbeta-
les en ubemidlet elev, der gik på RR. Erik Munch finder Willys
tanke og hengivenhed for skolen så smuk, at han foranlediger
ophængt et billede af Willy i foredragssalen. – Poul har en
overgang orlov fra SAS og bliver regnskabschef i Nordisk Mi-
neselskab A/S, men vender tilbage til luftfarten som kontor-
chef med supplerende konsulentvirksomhed m.v. – Holger er

det lykkedes halvvejs at omdanne en smedevirksomhed til ”Storring Maskinfabrik”, ”om det lykkes helt de næste frem år vides ikke”. Willy Hjuler er nu chauffør for ”Irma”, og han har ”mange dejlige ture rundt på Sjælland”. – Bent var så småt begyndt at gøre bøderegnskabet op, ”men da jeg havde set, at een skyldte halvfjerdehundrede kroner, en anden en snes, en tredje et par hundrede, så holdt jeg op, for så fulde behøver vi heller ikke at være i 1959”! Ove er forøvrigt flyttet til Sindal Hotel nordenfjords – og det er jo lidt langt at rejse for at holde jubilæumsfest.

Vandrebogen er påny hos mig 5. maj 1957 – 12 år efter at freden gik ind! Der synes så småt at blæse mildere vinde inden vi går ind i de glade 60’ere.

Holger har atter været hos bogbinder og fået indsat flere blade i bogen. Desuden har han forfærdiget en metalkasse, så bogen nu kan forsendes uden at tage skade af rejsen. Iøvrigt er der kun få bidrag og kun til 18. oktober 1959, hvor 14 af os samles på RR for at fejre 25 års jubilæet. Dette kendetegnes ved, at vi 14 skriver vore navne i bogen, og det samme før vore gæster, lærer J. S. Magnusson og M. Dynesen.

Og så ligger vandrebogen stille i 10 år, og den dukker først frem ved 35 års jubilæet i 1969, som har kaldt 21 elever sammen, et smukt tal.

Vandrebogen kører videre ovenpå de 10 års hvilepause, men Rigmor skriver 15.12.1971 ”hvad gør det, at den er længe undervejs, hvis vi fik den een gang om året, ville vi snart blive trætte – af at skrive i den – så jeg vil gerne foreslå, at Bitten gemmer den, hvis der skulle ske det næsten utænkelige, at den pludselig begyndte at cirkulere hurtigt”.

Så lyder der flere opfordringer til at møde op på RR i 1974 for at fejre 40 års jubilæet, og fremmødet er også da rigtigt pænt.

Påny en lang pause, den hidtil længste, nemlig 13 år. Man skulle tro, at den/de, der har ansvaret for pausen, skulle have læst Rigmors ord, men det kan vist ikke være tilfældet.

Holger tager bogen med til vort 50 års jubilæum, og 20.10.1984 nedfældes festdeltagernes navne i bogen – 18 navne samt lærer Leif Birkelund. 18 ud af 21 mulige er en flot repræsentation. 21 mulige – ja, 8 er afgået ved døden. Jeg vil hellere skrive indgået til livet efter livet!

På denne festdag er de officielle taler næsten flere og musiklarmen om muligt endnu værre end tidligere, så vi afskæres i alt for høj grad fra de samtaler og det hyggesamvær, som er hver enkelt deltagers inderste ønske.

Derfor omtales sammenkomstformen for 55 års jubilæet også i flere af indlæggene fra 80'erne. Holger foreslår 23.1.1986, at "8 fornuftige klassekammerater med 8 forskellige smagssanser, bosiddende her i Aarhus samles og tilrettelægger 55 års jubilæet et eller andet sted i hovedlandet, da 17 ud af vi 21 bor i Jylland – de runde jubilæer kan holdes på skolen".

Og så er det måske på tide af afsløre, hvorledes det gik os 29. Ud af 12 piger var der 3, der valgte husmodervejen, 1 blev kosmetolog, 2 blev sekretær, 2 lærerinde, 2 damefrisør, 1 ekspedient og 1 fuldmægtig.

Af de 17 drenge valgte 1 at blive maskiningeniør/egen fabrik, 2 blev kontorchef, 1 chauffør, 1 landmand, 1 postbud, 1 lærer, 1 telegrafist, 1 radio/tv-forretningsindehaver, 1 kriminalassistent, 1 hotelejer, 1 revisor, 1 kæmner/centralbestyrer, 1 manufakturhandler, 1 laboratorieleder v/mejeribrug og 2 blev fuldmægtig.

Som Victor skriver i et indlæg "kan vi næsten alle emigrere og starte et helt nyt samfund, så alsidig er flokken faktisk"!

Nåede vi nu hver især den post, vi ønskede? Ved at se tilbage på indlæggene fra 30'erne, så fik vi alle en placering vel en tak eller to bedre, end vi havde turdet forvente, og vi undgik arbejdsløshed.

Ingen af os "nåede samfundets allerhøjeste top", men mindre kan også gøre det – vi må jo tænke på pladsforholdene på denne allerhøjeste top, som er ret trange, ligesom der efter sigende skal være iskoldt! De af os, der måske kunne have ønsket en bedre placering, eller som måske har følt sig forbigået, har forhåbentlig fundet en vis trøst i

"Lykkelig er den mand,
som evner med forstand
at glemme, hvad han ej opnå kan".

Linjerne er meget sigende, og de kan være gode at erindre sig, også i anden henseende end netop erhvervsplacering. De er vel knapt så brugbare i de yngre år, for ordene må jo ikke blive en sovepude, hvorfor de næppe er anvendelige i en trans-

lokationstale! Lykke er mange begreber, lad mig nævne et mere,

”Lykkelig er den mand,
som lever i harmoni med sig selv
og sine omgivelser”.

Også denne linje indeholder meget. – Jeg ved såmænd ikke, hvorfra jeg har disse to tendenser, for så havde jeg, vanen tro, oplyst navne. Man må gerne anvende citater, men man bør samtidig nævne ”ophavs- m/k -en”! Nå, men de er nok kommet til mig fra en eller flere bøger, de kan have figureret på en afrivningskalender, men de kan næppe være hjemmelavede.

Tilbage af vore lærere fra 1934 er nu kun hr. Birkelung og hr. Kjeldsen.

Vi vil nu forestille os, at de øvrige lærere i deres Elysium er samlede til deres månedlige møde, Axel Munch selvfølgelig med sin uundværlige stav, for at drøfte de forskellige årgange. Fra samme Elysium kan jordelivets tildragelser iagttages, uden at man dog kan gribe ind, men lærerkollegiet er fuldt fortroligt med vandrebogen.

Ved mødtes åbning konstaterer A.M. med tilfredshed og let undren, at vandrebogen står foran sit 55. år, hvilket er langt mere, end han havde forestillet sig, da han forsynede den med forord. Herefter gennemgår han årgangens elever een for een, ikke i vandrebogens cirkulationsorden, men i vilkårlig rækkefølge. ”Bedre end vi den gang turde håbe”. – ”Endelig tog han sig sammen, selvom det både tog sin tid og kneb, men så klarede han det også pænt”. – ”Jaja, ganske pænt, ja mere end hæderligt, men han havde nu evner til mere”. – ”Det er faktisk utroligt, men han kunne altså vise, at der er krummer i ham”. – ”Se, se, luftfartsvæsenet, ja, det var jo ganske nydeligt, men jeg havde nu ellers mine egne planer med ham”. –

Opholdet i Elysium har virket frigørende på lærerstaben, for nu sker der, hvad der her på jorden ville have været ganske utænkeligt, at J.S. Magnusson med et stort smil udbryder ”Så fik han da de flyveture, han som een af de få ikke fik i skoletiden”! A.M. ser op og spørger, om han må bede sig fritager for hr. Magnussons dårligt anbragte vittigheder, men da han opdager, at lærerne omkring det runde bord også lidt forsigtigt trækker på smilebåndet, overgiver han sig og smiler med, som den gode feltherre, han er. Og fortsætter med at udtale, at flere

af pigerne faktisk havde evner for en akademisk løbebane, men – igen utroligt – afbrydes af Dagmar Munch, der lettere indigneret siger, at hr. skolebestyreren nok glemmer, at der da skal fødes børn, for at fremtidens skoler, herunder de private, kan bestå. Og iøvrigt har pigerne klaret sig fremragende ved, foruden at sætte børn i verden, hver især at have haft et interessant job. Hvis samfundet i 30'erne ikke havde været så mandsdomineret, men havde taget hensyn til, at kvinden, foruden en uddannelse, har endnu en opgave, så havde meget set anderledes ud, også for denne årgangs piger”. – Vel, vel, fru Munch, De er nok rigtig oplagt i dag, og der er meget rigtigt i det, De siger, men heldigvis ser det da ud til, at det netop på disse områder er ved at bedres her i 80'erne”. – Kort efter er lærerkollegiet ved at være trætte, og A.M. slutter ”1934 var en af skolens største årgange, som skulle ud i et samfund præget af arbejdsløshed, og min konklusion må være – at de klarede sig slet ikke så ringe endda”. Hvilket oversat fra jysk til rigsdansk er en ubetinget anerkendelse.

Læsere, der har fulgt mig så langt, har sikkert bemærket, at der ikke er tale om en egentlig anmeldelse af vandrebogen. Denne har årgangens elever haft i hænde 6 a 7 gange, og vi har på 340 sider bredt os, nogle mere end andre. 2 fra årgangen har hver kun skrevet en halv og een side, andre heldigvis væsentlig mere. Flest har skrevet mellem 10 og 20 sider, en enkelt når op på 28 sider – beskedenhed forbyder mig at nævne navne, ihukommende, at det ikke altid er kvantiteten, men nok så meget kvaliteten, der tæller. Emnet er søgt behandlet ved, dels gennem vandre bogens blade, dels gennem småglimt at fortælle lidt fra en 55 årig periode, i hvilken vor manddoms gerning blev gjort, jævnt og stille, uden de store udsving. Af disse indtraf mange, ja, alt for mange, og uden vor medvirken, men vi måtte lære at leve med dem.

I sit seneste indlæg fra juli 1986 skriver Poul, at de 55 år udgør en periode med bestandig materiel fremgang, og det er jo rigtigt, men efter min opfattelse er årrækken præget af en alt for rivende udvikling på de fleste områder. Kan historien mon fortælle om en periode af samme længde, hvor der er sket tilsvarende udvikling – jeg tror det næppe. Ansvar for denne udvikling må hovedsaglig tilskrives verdenskrigen fra 1939 til 1945. Under en krig er der ingen grænser for, hvad bevillings-

myndighederne stiller til rådighed for at forske i og fremstille flere og flere frygtindgydende våben. Når en sådan lang krig så slutter, skal mange af krigstidens opfindelser overføres til civil tjeneste – den ledige del af befolkningen skal sættes i arbejde, og industrien skal tjene penge, og heri er der intet ondt, men det er blot gået så altfor hurtigt. Atomets udnyttelse er kort omtalt. Hertil kommer erobringen af verdensrummet med landgang på månen, noget der hidtil har hørt hjemme i Julens Verne's fremtidsromaner. Noget mere jordnært er radio og tv, hvor vi nu kan vælge mellem en snes sendestationer. Trafikken til vands, til lands og i luften går hurtigere end nogensinde. EDB, som nærmest er russisk for mig, har vundet indpas snart sagt overalt, og det er måske kun et spørgsmål om tid, hvor denne teknik behersker mennesket og ikke omvendt, selvom den vel fortsat skal fodres. I hjemmene råder hvidevarerne, de hårde altså, og dagligdagen søges gjort lettere for os. Gennem alle disse fremskridt får vi mere tid, og spørgsmålet er så, om vi forstår at udnytte denne forøgede fritid. Vi kan dårligt nå at fordøje den ene opfindelse, før den anden er over os og har gjort den første "gammeldags". Jeg tror, det ville have været bedre for os alle, om udviklingen i de 55 år i stedet havde strakt sig over mindst det dobbelte antal år. Men jeg må jo så slutteligen vedgå, at det vil være svært at undvære de fleste af nævnte fremskridt. Jeg tror såmænd ikke, jeg er bagstræber – men jeg vil så gerne have god tid til at fordøje, det er nemlig en såre vigtig proces!

Har skolegangen i RR præget os, kan der udledes visse fællestræk? Der står på "Bakken" en sten med inskriptionen "Det gælder om at ville, og om at ville ret" – det lyder helt Bjørnsonsk, men det skyldes nu ikke ham. Mon vi ikke, i større eller mindre målestok, har vist, at vi ville, og også helst har villet ret. To fællestræk kan nævnes, nemlig sammenholdet om vandrebogen og vort talstærke fremmøde ved de seneste jubilæer. Vi må jo føle, at vi kommer hinanden ved, når vi har evnet at holde vandrebogen i live og når vi bruger både tid og penge for at se hinanden hver 5. eller 10. år. Nostalgi? Måske, men med måde skulle der ikke være noget ondt heri.

Gad forøvrigt vidst, om ikke andre end jeg har tænkt, "at nu skal vi alligevel gøre A.M.s i 1934 udtalte skepsis til skamme, vandrebogen skal overleve!"

Tage

BAKKERØSTEN

Pluk fra året der gik
– som skolebladet så det

Tur til Gilleleje

Tirsdag den 27. oktober 1987

Vi kørte fra skole kl. 9.00 dut, da vi var kommet halvvejs til færgen opdagede vi, at vi havde glemt et billede. Billedet er et træ med blade, som er billeder af hele klassen og Frulle. Da vi var henne ved færgen kom hr. Stilling med billedet og så var dagen reddet. Endelig kom vi ind på færgen efter alt det besvær med billedet. Så kørte vi ombord på færgen. Vi tilbragte det meste af tiden i spille-rummet. Da vi var kommet af færgen og havde kørt lidt sagde det: Bradd... og Lil-Britt brækkede sig. Vi fik et stort chock. Fru Rasmussen fik bræk på ærmet og Thea brækkede sig i hånden. Vi havde fru Stillings hund med. Den hedder Olsen. Den skulle sættes af hos hendes datter. Forresten, fru Rasmussen var lige ved at glemme sit ur ude i skoven, for da Lil-Britt brækkede sig, skulle vi jo ud for at tørre det af. Hun fandt det nu alligevel. Vi sang mange sange i bussen, men desværre kunne Frulle og fru Rasmussen ikke holde det ud. For de sange vi sang var: "Sejle op ad åen", "Oppe i Norge", "Vi er røde, vi er hvide" og mange flere. Det var nu mest nede bag i bussen. Frulle og fru Rasmussen fik spat!

Da vi havde indrettet os i hytterne skulle vi over og se vores penne-venner. Vi havde vores mad med derover. Senere på aftenen skulle der være diskotek. Det var et kedeligt diskotek,

men aftenen var ellers god nok. Vi var næsten allesammen trætte. Nebel kørte bussen. I nogle af hytterne var der meget uorden. Agner gik ind til de voksne, fordi han ikke kunne sove.

Hilsen: Anja, Peter, Karin, Thomas, Katharina og Freja.

Onsdag

Først spiste vi morgenmad, og vi hentede maden hos Frulle. Så hentede vi Heide i Kastrup Lufthavn. Vi så lufthavnen og København, vi så Marmorkirken, Guldtårnene, Amalienborg Slotspark med det store vandfald. Vi så vagtskiftet og Den lille Havfrue. Bagefter besøgte vi Danmarks Akvarium, hvor vi spiste vores madpakker. Senere tog vi til Sverige og så Helsingborg. Da vi igen kom hjem til Gilleleje fortalte Julius om gamle dage i Gilleleje. Julius fortalte også lidt om idag. Da vi var færdige med at høre om Gilleleje, tog de fleste af os til hytte 105, hvor Maria, Thomas, Rene, Freja og Peter boede. Her holdt vi en lille fest.

Et stykke tid efter kom nogle frække drenge med flitsbuer og bankede på ruderne i hytten. Vi blev dødbange. Mikkel blev meget hidsig. Så kom fru Rasmussen og fulgte os hjem til vores hytter, hvor vi tumlede i seng, alle godt trætte efter en lang dag med mange oplevelser.

P.S.: I morgen skal vi hjem, derfor holdt vi en lille fest.

Hilsen The, Maria, Bettina, Rene, Agner og Heidi.

Torsdag

Om morgenen stod vi op og hentede morgenmad. Da vi havde spis gjorde vi hytterne i stand og gik derefter ned til bussen. Vi kørte til Gilleleje og gik hen til Gilleleje Museum, hvor nogen legede skole og andre kiggede på tingene. Derefter kørte vi ud til Nakkehoved Fyr, hvor vi så Fyrkroen, hvor Dronningen og den israelske præsident skulle spise ugen efter. Derefter var vi oppe og se det gamle kulfyr. Så kørte vi hjem til hytterne og spiste vores mad. Bagefter gik vi en dejlig tur og midtvejs gik vi ned til stranden af en meget lang trappe, som fru Stilling også havde brugt, da hun boede i Gilleleje. Agner fandt et lille stykke rav. Da vi kom op igen gik vi videre ind mod Gilleleje. Da vi kom til Gilleleje, gik vi ned til havnen, hvor vi så stedet, hvor Karin havde ligget med sine forældre og deres båd. Nogle af bådene havde navne fra klassen. Så tog vi hen til bussen og

kørte til færgehavnen. På vejen råbte Frulle lige pludselig: ”Stands, sæt mig af, jeg skal til begravelse”. Så kørte vi videre, men kunne ikke finde vejen, fordi skiltene var hevet op. Da vi endelig kom til færgen, styrtede de fleste hen til spille-rummet med det samme. Lige pludselig hørte vi et jubelskrig fra Maria, fordi hun havde vundet 400 spillemønter. Lige pludselig sagde det i højtaleren: ”4. klasse fra Ryomgaard Realskole bedes gå til cafeteriet. Vi gentager: 4. klasse fra Ryomgaard Realskole bedes gå til cafeteriet”. Da vi kom hen til cafeteriet fik vi pommes frites og bøf + en sodavand. Da vi skulle køre fra borde, kom Peter i tanke om, at han havde glemt en oplukker på færgen. Da vi kom i land kørte vi hjem og blev glædeligt modtaget.

Hilsen: Mikkel, Hanne, Jonas og Lil-Britt.

1913

Jubilæum

1988

Musikforberedelser

Som alle nok ved, havde skolen jo 75-års jubilæum den 7. januar, og i denne anledning havde skolens kor et stykke tid før jul forberedt en kanonkantate, komponeret af Steen C. Rasmussen.

VORES UNDERSKØNNE MUSIKLÆRER

Efter jul fik vi fri fra en del timer for at øve kantaten, og resultatet af vores anstrengelser kunne man høre til underholdningen og receptionen på fødselsdagen.

Desuden havde skolens jazzband de sidste to måneder øvet en del numre, og de havde deres debut til receptionen, hvor de sørgede for lidt intim hyggemusik. En flot præstation, som blev belønnet med et gavekort til hver af de fire medlemmer.

Bodil og Irene

TIL SKOLENS ELEVER

Tak fordi i sad så interesserede alle sammen og lyttede til min jubilæumstale i salen. Det lod til, at I syntes, det var en helt fin

ide, at jeg halede gamle billeder og håndarbejder frem på tallerstolen. Det var ellers med betænkelighed, at jeg på denne måde bragte en hilsen fra os gamle elever til skolens nuværende elever. For år tilbage kunne man jo holde foredrag for alle skolens elever samlet, men den kunst er mange steder gået i glemmebogen til fordel for underholdning, så jeg regnede med, at I nok ikke var vant til i samlet skare at sidde og lytte i lang tid. Men jeg må sige, at I overraskede positivt. Tak for det. TILLYKKE med de evner. De kan blive guld værd.

TILLYKKE også med den flotte mosaik af masker, som I havde lavet. Det var en fornøjelig og morsom gave til skolen fra alle elverne. Salen har fået et pust af nyt liv med lyse og festlige farver.

TILLYKKE med den flotte festkantate. Det var et imponerende og muntert musikalsk indslag, som gjorde stort indtryk og vakte beundring. I kan med god grund være stolte af det resultat I præsterede i sang og musik. Det var festens højdepunkt. Kantaten er et smukt minde om jubilæumsdagen.

Lærerne skal have tak for den gode kop kaffe, vi fik midt på formiddagen inden vi gamle elever gik ud for at være gæster rundt om i klasserne. Selv var jeg gæst hos 7. klasse. Det var skægt og hyggeligt. Efter æbleskiver og sodavand fæg det med gode spørgsmål, så vi fik en fin samtale. Hvis 7. klasse fik udbytte af mit besøg, er jeg glad. Jeg håber de fik indblik i 1950'ernes hverdag for os børn på Djursland og morede sig over de trivielle "problemer", som alle unge har i hver eneste generation. Det så ud som om 7'erne med et smil genkendte nogle af de genvordigheder og "besværligheder", vi også havde med lærerne, med vores fag, med hinanden og med vores forældre.

Ak ja, for børn og unge gentager historien sig igen og igen mange pubertets vanskeligheder. Jeg tilstår, at jeg simpelthen havde glemt mange af mine egne "skoleproblemer", men i samtalen med 7. klasse dukkede de op igen som en film fra gamle dage med mig selv i en af hovedrollerne. Vores samvær var givende, også for mig – så derfor: HEJ 7. klasse – jeg håber, vi ses igen.

Til frokost var alle vi gamle "klassegæster" inviteret til Tøstrup. Vi hyggede os med husets unge beboere i den nydelige spisestue, og vi blev trakteret med fin mad. Bagefter gik vi på

visit på værelserne og beundrede den fine oprydning og orden. Lidt hurtigt måtte vi sige tak for god modtagelse og traktement, men vi skulle jo tilbage til skolen til kransenedlægelse ved Erik Munchs mindesten og til reception i salen.

Til receptionen var mødt mange gamle elever og venner op, så snakken gik livligt. Derpå hørte vi den offentlige uropførelse af jubilæumskantaten og et væld af hyldesttaler.

Jeg var også på talerstolen med en hyldest. Den bestod i, at jeg fortalte om mine oplevelser om formiddagen sammen med Jer og om besøget hos skoleeleverne i Tøstrup. På den måde fik alle jubilæumsgæster hørt om elvernes fest for hinanden og indtryk af Ryomgård Realskole som en tidssvarende, levende skole, der i dag er rammen om mange herlige børn og unges hverdag.

Ryomgård Realskoles bestyrelse, dens medarbejdere og skolens elever værner fint om skolens motto: arbejde, ansvar, styrke. Derfor har forældrekredsen også tillid til skolen og til skolens undervisning.

Tak for en dejlig jubilæumsdag. Ryomgård Realskole ønsker Jer alt godt i fremtiden.

Hjertelig hilsen, Alice Juul Brask, Rosmos

75-års jubilæet

Den 7. januar var det skolens 75 års fødselsdag. Der var inviteret en mængde gamle elever, der skulle fortælle os om, hvordan det var at gå i skole i deres tid. Men først skulle vi jo lige op i salen og høre en af de gamle elever, der holdt en tale.

Hun fortalte om, hvordan de skulle sy hvidt på hvidt i håndgerning, som nok chokerede nogle elever. Hun viste også en masse ting, hun havde syet og lavet i tidens løb.

Bagefter skulle skolens store værk afsløres: Alle vores masker.

Nogle mente det ganske enkelt var rædselsfuldt, andre mente det var OK!!!

Nå, men så skulle vi ud i klasserne og høre på de gamle elever. I undertegnedes klasse havde vi den ældste gamle elev. Han var gået ud i 1927. Han fortalte, at hans tur fra Hornslet til Ryomgård oplevede han som en rejse. Han fortalte også, at alle elever første dag i skolen blev hentet på stationen. Ellers sad vi og hørte på hans historier og spiste og drak.

Om eftermiddagen var der så reception, hvor alle mulige kunne komme. Til lejligheden var der lige blevet oprettet et lille 1922-band, som kunne spille noget hyggemusik. Mere eller mindre rent!!!

Ellers var det en god dag. Især ”Teaterravnen” vakte stor begejstring. Bare synd han ikke var der i længere tid. Alle morede sig jammerligt.

Ellers endte dagen med madrester.

Susanne Sørensen, 8. A

Før jul blev det besluttet, at hver elev på skolen skulle lave et selvportræt. Disse skulle bruges til en kæmpe vægdekoration. Vægdekorationen skulle så være en gave til skolen fra alle eleverne, i anledning af skolens 75 års jubilæum.

Maskerne blev lavet af papmache og sat på et stykke krydsfiner, hvorefter de så blev malet.

De 226 fantasifulde, mere eller mindre lignende portrætter er nu sat op på gavlen i ”Salen”.

Pernille

ROS & RIS til skolefesten den 11. marts 1988.

Først og fremmest skal 6 klasse have tak for den gode opførelse af skolekomedien »Sismofytterne«.

Det klarede I helt professionelt. Men at det gik så godt kan Anne Stilling og Gjarne Lellek takkes for, samt alle de andre lærere som har været involveret. Alle får hermed en stor tak for vel udført arbejde.

Jeg synes bare, det er synd og skam, at sådan en skolekomedie kun skal opføres denne ene dag, efter så stort et arbejde der er lagt i den.

Om skolefesten i helhed synes jeg, det helt igennem var en meget vel tilrettelagt fest med både cafe'stemning og discorytmer. (Det var ikke sådan noget jeg som gammel elev for 25 år siden oplevede.).

»Risen« til festen jeg vil komme med, skal nok rettes til en bred del af elevernes forældre.

Efter skolekomedien, prøver skolen at arrangere ½ times familiedans, som man nok må tillade sig og sige, at det kiksede lidt. Det viser sig, at der i dag næsten ingen kan danse disse gamle danse, så kære forældre overvej at lære jeres børn lidt alsidig dans. Tænk lidt tilbage i tiden, da var dansen et led i børnenes opdragelse.

Mange af børnene vil have glæde af det senere i livet.

Med venlig hilsen
Hanne Kristiansen
forældrerepræsentant

2. KLASSE

Bakkeposten har været på besøg i 2. klasse, hvor vi forhørte os om, hvad man laver i klassen til daglig.

De forskellige bøger blev forelagt os, og vi måtte herefter konstatere, at 2. klasse er en meget speciel klasse, da de alle kan lide at gå i skole!!! – Og tilmed har bedt om flere lektier.

Selv om 2. klasse (ligesom 9. b.) er en yderst velfungerende klasse er der dog en ting, som de vordende kandidater til 3. klasse er utilfredse med, de kan ikke høre klokken. Dette er et

stort problem, når de er dybt engageret i deres forskellige lys-sky aktiviteter, bl.a. Sightseeing på bakken, pigemobning (FY, da) og meget andet som ikke skal nævnes her!

Mobningen er dog aftaget en del, da fru Rasmussen har fundet en effektiv løsning: Hvis nogen mobber, skal de op til tavlen og alene synge en sang for resten af klassen!

Bakkeposten har også erfaret gennem pålidelige kilder (er der nogen, der sagde 2. kl.?), at fru Rasmussen er godt på vej til at blive ruineret. Grunden til dette er, at hendes hukommelse VIST ikke er, hvad den HAR været: Hun kalder Sidsel for Iben – og omvendt! Denne grove (?) forseelse koster hver gang 25 øre, og fru Rasmussen er nu oppe på 7,75 kr.!

Til slut vil vi bede den Almægtige herre i det høje (her menes ikke Stilling!), om at sende 2. klasse (og hele skolens elever) en BUNKE sne, da de, på trods af deres skoleglæde trænger til en ferie. (HOLD UD VENNER ... PÅSKEN NÆRMER SIG!)

ÅRETS FEST

Der var ikke kun skolekomedie på programmet til ÅRETS STORE SKOLEFEST NEJ. Der var også:

Tegnefilm: De yngste klasser morede sig over de mange tegnefilm, som fru Andersen viste i filmlokalet (de små elever havde allerede set forestillinger fredag formiddag).

Familiedans: Der lød gemytlige toner fra »Ras'es Trio.« Far, mor, store og mange småbørn dansede.

Diskotek: Hvad er en skolefest uden et diskotek? Spørg bare de unge og svaret vil lyde: KEDELIGT. Spørger man de lidt ældre, lyder svaret: BEFRIENDE. Det gik dog fint for alle parter, da man havde mulighed for at gå i salen, hvor der lød behagelig stemningsmusik.

Musik-
café: Som nævnt var musikken her tilpasset det lidt ældre publikum. Her kunne man hygge sig, samtidig med at man nød den dejlige mad, som vor kære madmor Ellen godt kunne være stolt over at have fremtryllet.

Aktivitets-Mens far og mor hyggede sig i salen, så kunne de rum: yngste elever udfolde sig i ”skolepasningen”, hvor der foregik mange forskellige aktiviteter lige fra boldkast til slå-søm-i konkurrencer og til livlig ballondans.

Ulrik – aftenens hyggeonkel for de små – ”lagde hoved til” de små elevers ivrige boldkast – Ulrik mente, det ville være bedre at bruge skumgummibold end tennisbolde – forståeligt!

Afslut- Præcis kl. 24.00 sluttede festen, og traditionen tro ning: mødtes alle i salen for sammen at slutte en dejlig aften af med at synge Benedicte Riis’ smukke aften sang ”Nu er der stille i skolen” – Tak for en dejlig aften.

E.S.

Jobansøgning

Den 25. februar havde vi i 9. A en telechef fra Jydsk Telefon på besøg. Det kørte på den måde, at der var fire ansøgere til hver sit firma, som blev kaldt ind en ad gangen. Jeg blev overrasket over de ting, som telechefen var interesseret i, at vide om personerne.

Telechefen Palle Rasmussen var interesseret i at vide, hvor mange aviser, man læste og hvilke man læste, han spurgte også om fritid, og hvorfor man var interesseret i netop det job, som man havde søgt. Vi fik også at vide, at Palle Rasmussen lagde vægt på, hvilket håndtryk, han fik af ansøgeren, når personen mødte op, – og efter samtalen.

I en gældende samtale ville man blive budt på en sodavand, eller hvad man nu havde lyst til. Palle Rasmussen fortalte også, at der ikke er noget at være nervøs for, når man skal til samtale. Han lagde også mærke til, om man havde øjenkontakt med ham under samtalen. Han lagde også mærke til ansøgerens påklædning, men det var ikke noget problem, som han fik brug for at omtale.

Timen sluttede med, at Palle Rasmussen gennemgik alle ansøgningerne, man han nåede desværre ikke at komme med

kommentarer til alle ansøgningerne.

Jeg synes efter min mening, at man fik et godt indtryk af, hvordan situationen ville være, hvis man sad i en gældende ansøgningssamtale.

Det ville selvfølgelig ikke have gjort noget, hvis vi havde haft en time mere til at gennemgå ansøgningerne.

Michael Kruse, 9. A

Dans

... engelsk, latin, jive ... Nej, jeg kan ikke huske alle navnene.
– Men svære det var de!

Vores sportslige, kvikke gymnastikhold havde onsdag den 3. februar besøg af 2 dygtige dansere fra Grenaa: Peter Bjerregård og hans flotte dansepartner, Line. Der blev vi vel nok sat på en prøve! For hver dans der blev demonstreret af de to dansere, fik vores ellers så kvikke hold efterhånden mindre-værdskomplekser. – Men vi hev op i skørterne og svingede kækt rundt til den medbragte musik.

Bagefter fortalte de 2 dansere lidt om deres fremtidsplaner. De agtede begge at blive ved dansen – hvilket var forståeligt! – Og de fortalte om ”Dansens verden”.

Det var meget sjovt at prøve noget, man ellers sjældent vover sig ud i!

Lone, 8. klasse
fra det Frivillige Idrætshold om onsdagen

8. klasserne og alle de gamle

Igennem en længere periode har vores 2 8-klasser samarbejdet omkring et fælles emne: Ældre i samfundet.

Det er blevet til læsningen af en masse tekster om gamle – både digte, noveller, sangtekster og skuespil.

Men det er selvfølgelig også blevet til forskellige arrangementer ”Ud af huset” – og ”Folk ind i huset”.

Her fortæller Dorte Nikolajsen om et træf, hvor vi havde besøg af 5 mennesker, der er ansat til bl.a. at tage sig af de gamle i vores samfund.

Træf om ældre

Onsdag den 23. marts havde de to 8. klasser på Ryomgård Realskole træf om ældre. Kis og Leif havde inviteret 5 mennesker, som beskæftiger sig med gamle på forskellig vis:

Socialrådgiver, Bertha Christensen
Ældre-konsulent, Thorbjørn Berg
Plejhjemsforstander, Rie Sørensen
Fysioterapeut, Vivian Rasmussen
Præst, Helge Quist Frandsen

Helge Quist Frandsen er præst i Marie Magdalene Kirke. Folk tror, at præsten kun har med gamle at gøre. Men det er ikke rigtigt, han har med alle aldre at gøre, ligesom man bli'r døbt til man bli'r begravet.

Jeg synes, det var en god og spændende dag, som man lærte noget af.

Dorthe

Et andet arrangement var "Vil du med i skole morfar M/K". Ideen bag arrangementet var, at vi unge og de gamle skulle give hinanden en god formiddag, hvor vi underholdt hinanden, fortalte hinanden om os selv, sang lidt sange og drak noget kaffe og spiste nogen kage. Vi havde en fin, fin formiddag.

Endelig har vi haft et spændende Ud-af-huset-arrangement til kommunens ældrecenter. Dels til plejehjemmet – det kom der en videofilm ud af; dels til Jættegården lidt længere henne ad Vestergade, og det kom der en avis ud af, og fra den avis har vi plukket følgende citater og billeder:

Bertha Christensen:

Som socialrådgiver for pensionisterne i Midtdjurs Kommune, består Bertha Christensens arbejde i at hjælpe den gruppe pensionister, som bor hjemme, i tværfagligt samarbejde med hjemmeplejen. Det er hensigten, at der skal ske en omlægning og fornyelse af indsatsen over for ældre, således at de kan blive længst muligt i hjemmet.

Thorbjørn Berg er ældre-konsulent, han underviser pensionisterne i Midtdjurs kommune.

Rie Sørensen er plejhjemsforstander på plejehjem-

met i Ryomgård. Det viste sig, at den ældste på plejehjemmet er 97 år. Utroligt!

Vivian Rasmussen er fyseoterapeut, hun beskæftiger sig både med de syge og de raske. Hun forebygger sygdom og går ud fra, hvad de kan, og hvad de kan opnå.

Jættegården

Jættegården er et aktivitetscenter i Ryomgård for ældre mennesker (pensionister og efterlønsmodtagere). I 1943 blev selve bygningen bygget og den blev taget i brug som alderdomshjem. Bestyrelsen for projektet kaldte det et B-plejehjem. Samtidig med Jættegården blev også et andet alderdomshjem, Vikingegården i Kolind. Siden hen er de to hjem blevet nedlagt. Men bygningerne skulle jo bruges til noget, derfor blev det bestemt, at de skulle bruges til aktivitetscentre med mere.

Kælderen på Jættegården er moderniseret af de ældre selv. Sløjdrummets redskaber har de ældre selv skaffet, og her kan de så fornøje sig. Et syrum var der også. Meget flot udsmykket. Ved siden af lå et "klasseværelse", her afholdes kurser i tysk, engelsk og procelænsmling, det så ud til at være godt udnyttet.

4. etage, den øverste på Jættegården. Den bliver brugt til hygge, snak, kortspil og kurser. Den dag vi var der blev der holdt et vævekursus, men det blev også brugt til engelsk og tysk kurser. Her har Leif også sit kontor. Man kan også komme og få et kop kaffe og snakke, og det tiltrækker flest mennesker.

Vores meninger om besøget:

Søren: Det var meget godt at være på Jættegården, men jeg troede det var mere spændende.

André: Det var lærerigt, jeg fik meget at vide, som jeg ikke vidste i forvejen.

Lone B: Det var meget spændende, synes jeg.

Kirsten: Det var meget spændende, man fik meget at vide, som man ikke vidste før.

Pia: Det var meget sjovt at besøge sådan et hjem.

Joan: Jeg synes, det var interessant, og jeg har fået flere ting

oplyst om Jættegården.

Morten: Det var sjovt.

Lone K: Jeg synes det var et spændende besøg, der gav anledning til mange tanker.

Gitte: *Jeg synes det var spændende, nu ved jeg hvad Jættegården er.*

Sidste skoledag

Sidste skoledag startede med, at 9. og 10. klasserne ofrede deres – i adskillige uger – surt opsparede lommepenge, for at give skolens lærere en omgang morgenfoder.

Herefter var der uddeling af rundstykker i Ryoms gader og stræder. Da dette var tilendebragt, fik vi – som de varmhjertede og sympatiske unge væsener vi jo er – til sidst ondt af alle staklerne, der havde almindelig skolegang. Vi besluttede derfor at sabotere undervisningen – i øvrigt forbavsende, at ”Slusekanalen” ikke engang kan synge ”Lille Peter Edderkop”. Da turen kom til 7. klasse fik vi **højt, tydeligt og velartikuleret** forklaret, at man helst så os udenfor ... derfor fik klassen også kun 3 karameller! (Bjarne, til trods for det, ønsker vi dig held og lykke fremover. Vi vil savne at se dine ”charmefolder” i panden, når vi ikke kan lave 10 armbøjninger).

Næste punkt var den formidable underholdning, hvor bl.a. 9. A uddelte det eftertragtede ”Gyldne spanskør” ... her skal lige nævnes, at Erik Jensen’s medvirken i filmen ”Biler for oprustning” er formidabel – og ikke at forglemme Kis Bødgers forrygende præstation i hendes hidtil største filmsucces: ”The Colour af Hair”. Desuden brillierede 9. B med *spontan* underholdning og mere eller mindre musikalske indslag. På grund af tidsmangel måtte 10. klasse skære kraftigt ned på deres del af showet, men vi vil anbefale udlån af deres lysbilledserie: ”Billeder fra dyrenes album” (Det gik lidt i ”frul” og fisk! men pyt med det, for herefter fik de jo allesammen ”Check på livet”).

Inden vi går over til aftenens begivenheder, vil vi lige nævne, at lærerne ikke kan spille fodbold ... (ka’ 10. klasse?), og at skolens elever er utrolig karamelgriske (vores motto efter denne dag må være: ”1 for alle – karameller til 2” ...)

Aftenens multiparty – har vi fået oplyst – fandt sted i Mesballe Forsamlingshus. Som nævnt tidligere på dagen faldt ”duggen” tidligt, og der blev vist tydelige eksempler på ”morgentåge” hist og her ... hos nogle lå ”disen” tættere end hos andre! (Vi nævner af princip ingen navne). Andet kan vi desværre ikke berette, da aftenen delvis står hen i det uvisse hos undertegnede. (Hos hvem af os er endnu ikke afklaret)!

Vi ønsker tilgivelse for vore(s) synder og siger TAK FOR I ÅR.

”Conni & Ella”

Alias Pernille og Bodil

N.B. I slipper ikke for os – vi vender frygtløs tilbage, da vi simpelthen er uimodståelige, uundgåelige og UFORSTÅELIGE!

Lejr skole

I dagene 20. til 24. marts var 9. A på lejrskole. Som det fremgår af overskriften var vi denne gang draget mod syd. Der er jo uheldigvis temmelig langt ned til ”De danske Sydhavsøer”. Dette gav sig udslag i, at den første og den sidste dag udelukkende blev brugt til transport. Nu kunne jeg jeg begynde på en meget lang og ligeså kedelig beretning om disse, i forvejen rigeligt kedelige dage: Men det gør jeg af humanitære grunde ikke. I stedet følger her en rap om turen (første og sidste dag udladt):

Om mandagen skulle vi ud med posten
Men det var ikke alle, der ku’ klare mosten
Vi besøgte et fort, bygget af Kong Hans
Det var befæstet, til lands og til vands
Vi gik på marked for at købe sild
Men 1000 år for sent, mand er du vild!
Hvad gjorde vi så: Jo vi vadede rundt
Og det er selvfølgelig temmelig sundt
5 km havde Iversen sagt
Men det var en anden rute, Lars havde lagt
Og vi gik, og vi gik, og der var så langt, så langt
Og vi gik, og vi gik, og der var så langt, så langt

Vi ankom nu til Albuen Campingplads
Og her var tonen mere end hvas
Rolf forsøgte at finde sine karamelstænger
Men de var der mærkeligvis ikke længer'
Iversen han blev dog hurtigt tilfreds:
Vi fandt en vippe, væk med al stress
Vi tog til Nakskov og så på kirker
Men der er jo altid nogle, på hvem disse ikke virker
I Maribo boede jo Kaj Munk, digterpræsten
Vi besøgte en grill-bar, stor var kontrasten
Og vi sov, og vi sov, for det var så kedeligt
Og vi sov, og vi sov, for det var så kedeligt

Lars han sagde: Der ligger jo Blåtårn
Men vi sagde: Ahh ja go' morn'
Iversen sagde: Det var da skæg
Den er jo slet ikke blå den væg
Lars han spurgte en gammel mand
Han svarede: Nu er du vist på meget dybt vand
Det ligger da i København
Så Maribo lider store savn
København – jamen der var vi jo sidst
Så det må da være blevet prist
Og vi lo, og vi lo, for det lå i København
Og vi lo, og vi lo, for det lå i København

Nogle af os, hører til dem, der altid spiser
I Lübeck var det til helt umenneskelige priser
MacDonalds var en af de virkelige dyre
De priser overstiger enhver lærers hyre
For at æde så meget, skal man ha' kondition
Du skal ha' overblik og må bevare roen
Når vi skulle gå så tænkte vi: Hey
Lad os lige få endnu en sundae
Vore penge de fik en krank skæbne
Så vi må os med tålmodighed væbne
Og vi åd, og vi åd, men det var så dyrt, så dyrt
Og vi åd, og vi åd, men det var så dyrt, så dyrt

7 aar, svunden Tid vi aldrig ser, ...

af N.P. Bager, som har skrevet om sin skoletid i trediveerne.
Vi bringer her i fotografisk gengivelse et uddrag fra denne bog.

Niende og sidste Klasse

Atter sade' de Svende i Rade,
maatte atter i Dag vende Blade.

Saadan stod der vist i et Digt. Nu gjaldt det igen. Nu var sommerferien forbi, og vi gik nu i 9' Klasse. Da vi gik i de smaa Klasser i Skolen, syntes vi altid, at det maatte være dejligt at gaa i 9' Klasse. Hvorfor ved jeg egentlig ikke, men der maa jo have været noget, som vi higede efter – maaske var det dette, at det maatte være stort at gaa i ældste Klasse, at være blandt Skolens Embedsmænd. Ligemeget – nu havde vi i alt dette naaet, hvad vi higede og stræbede efter. Vi gik i 9' Klasse, og visse af os var Embedsmænd.

Den 15 August 1934 var hele Skolen atter samlet en skøn Morgenstund i Foredragssalen, hvor vi nu sad paa vore Pladser som Embedsmænd, Og nu begyndte vi igen at slide i det – nu styrede vi lige løs paa vort endelige Maal: Eksamen. Vi havde meget at læse i alle Fag – endnu mere end i ottende Klasse. Jeg kan huske, at vi i Dansk Litteratur havde: »Hakon Jarl hiin Rige«. Hvor var det van. keligt at lære. Ak – disse romantiske Udtryk og dette for os saa mærkelige Sprog.

Til Aritmetik og Geometri maatte vi ofte blive paa Skolen om Eftermiddagen. Naar de andre Elever var gaaet, gik Skolebestyreren en Tur med os. Og saa tog vi fat. Det var særlig med Differensrækker og Kvotientrækker, noget som jeg paa nuværende Tidspunkt aldeles ikke husker et Ord af. Men der var dog alligevel ogsaa Lyspunkter midt i dette opslidende og anstrengende, ja næsten sveddryppende Arbejde. Ja – sveddryppende – det var ikke Arbejdet, der var det, men det var os – vi Stakler, som det var paalagt at udføre Arbejdet. Naa, men det var Lyspunkterne. Ja – en dag i September skulde vor Klasse pludselig paa Botanisertur – hele Dagen. Det var noget, som Axel Munch havde arrangeret for vor Skyld – ene og alene for at glæde os. Vi gik hele Dagen og var først hjemme paa Skolen, da vi skulde med Tøget hjem. Vi gik ud af Ryomgaard By efter Skoven til, men drejede til højre hen ad Vejen til

Astrup, gik langs den lille Gjerrildbane, omkring den dybe Vallumsø og op i Skoven – gennem Bøgeskov og Granskov. Overalt fandt vi Blomster og samlede sammen af dem. Det gjaldt om at faa noget ud af en saadan Tur. Vi skulde jo presse Blomster – jeg tror, at jeg til sidst havde 225 stk. Ingen af dem havde jeg købt – det var ellers en meget yndet Skik, at købe de gamle Elevers pressede Planter. Denne Tur blev en Tur, som vi fik megen Udbytte af – ikke blot botanisk, men ogsaa zoologisk. Næste Dansk Stil, som vi fik for ved Erik Munch var en Beretning om denne Tur. Ingen fik imidlertid det helt rigtige ud af denne Stil. Den, der kom nærmest, var vel Mogens Erichsen, hvis Stil begyndte med dette friske: »Marsch« lød det og vi drog ud af Skolegaarden. Det var mærkeligt med denne Mand. Han kunde skrive den mest glimrende Stil, men ogsaa den daarligste af alle. Det var ham, der skrev Ordet »maaske« som »MOGSKE«!

Et andet Lyspunkt – et altid tilbagevendende Lyspunkt – var Haandboldtimerne. Hver Tirsdag og Fredag foregik det. 8'Klasse gik nu til Præst, og vi var derfor alene om det. Carl Engel Jensen og jeg udtog de to Hold, der stillede op saaledes:

Carl Engel Jensen:

Niels G. Poulsen

P. Hansen Aa. Agger

Ove Nissen (ikkun sjældent)

H. Andersen—C.E. Jensen—Nyholm—Skovbjerg—V. Petersen

N. P. Bager:

Ellehauge—Basse—J. Hansen—Bent Mogensen—H. Rasmussen

E. Lund Jensen

Vinderslev N. P. Bager

Kaj Møller

I den første Kamp, vi havde i 9'Klasse, var Jørgen Hansen Maalmand og Kaj Møller Center, men det gik slet ikke. Saa byttede de, og vi var næsten altid stærkest, omend vi ikke vandt hver Gang. Kaj – ja han var

faktisk den fødte Maalmand og Jørgen en genial Mand at have paa Midten. Vi fik i denne Sæson ialt 15 Maal, og heraf lavede Jørgen de 12, medens Vagn Ellehauge lavede 2 Maal og Bent Mogensen 1 Maal. Vi vandt sæsonen med 12 Points mod Carl Engels 10 Points. Som Dagspressen stadig fører Resultatlisterne a'jour, saaledes førte vi ogsaa den Gang Resultaterne ned i vore Bøger saaledes, at vi i Dag er i Stand til at bringe de for os den Gang saa vigtige Resultater:

28/8 2 – 1 til Carl Engel Jensen

31/8 1 – 0 til N. P. Bager

4/9 2 – 1 til Carl Engel Jensen

7/9 2 – 0 til N. P. Bager

11/9 3 – 0 til Carl Engel Jensen

14/9 3 – 0 til

18/9 3 – 0 til N. P. Bager

21/9 1 – 1

28/9 2 – 0 til N. P. Bager

2/10 3 – 2 til N. P. Bager

5/10 1 – 1

Den 15 September 1934 udkæmpede 9'Klasse en Haandbolddyst mod et udvalgt Hold fra 6' og 7'Klasse. Det var en Lørdag Eftermiddag, hele Skolen havde fri og overværede Kampen, som vi vandt. Hvor meget vi vandt med, kan jeg ikke huske, men vi stillede op saaledes:

Kaj Møller

Aage Agger/N. P. Bager

Ellehauge/K. Nyholm/E. L. Jensen

Villy P. Skovbjerg/J. Hansen/B. Mogensen/C. E. Jensen

Da vi saa fik Efteraarsferie, var det forbi med Haandbold. Nu rykkede vi ind i Gymnastiksalen, hvor vi ogsaa kun var 9'Klasse, fordi 8'Klasse skulde have Ekstratimer i Regning.

I Historietimerne havde vi Samfundslære med Skolebestyreren. Vi læste i den af ham forfattede Lærebog – og var meget interesserede i det. Vi ikke alene lærte det, vi drøftede det ogsaa med Skolebestyreren. Der var ikke noget Terperi. Det hele gik saa glat. I disse timer kunde vi ofte komme i forrygende Diskussion – ogsaa med Axel Munch. De fleste Mennesker har vel en Mening. Det havde vi ogsaa paa det Tidspunkt, selvom vore Meninger ikke var saa grundfæstede som senere, men i hø-

jere Grad præget af vore Forældres og vor Omgangskreds's Meninger. Men alligevel – vi havde altsaa visse Ideer om Samfundet, om Politik og lignende. Og Axel Munch hørte gerne paa os. Han hørte gerne paa Kaj Nyholm, denne K.U. – er som var så frimodig at bære samme For- enings Emblem i sit Opslag, og som derfor naturligvis ogsaa mente, at den danske Hær og det danske Forsvarssystem i det hele taget, var altfor ringe og utilstrækkelig. Mogens Erichsen var stedse sammen med Ove Nissen hans Forbundsfælle, medens Harry Rasmussen med flere der vel nærmest var socialdemokratisk indstillet, altid paaberaabte, at Hæren paa det Tidspunkt kostede ca. 50 Mill. Kroner om Ugen – dette frem- gik af Finansloven, som ogsaa enkelte af os fik Lejlighed til at se. Lige- ledes hørte Axel Munch gerne paa alle vi andre, som f. Eks. Jørgen Han- sens altid hvasse Anklager paa Regeringen Stauning. Axel Munch var ikke bange for at lade en Time gaa til disse iøvrigt endeløse Diskussi- oner.

Hele denne Interesse, som vi nærede for Livet ude omkring, førte til, at Axel Munch i en Time foreslog, at vi skulle holde et efteraarsmøde. Det var der en Klasse før, der havde gjort, nemlig 9' Klasse 1929. Men til en Begyndelse rystede vi vel allesammen paa Hovedet af denne Tænke. Se- nere blev vi imidlertid interesserede i det. Skolebestyrelsen blev jo ved med at tale om det. Og saa besluttede vi, at nu skulde det være. Det var jo faktisk heller ingen daarlig Ide, det var noget, som vi kunde faa Brug for senere: at kunne sige noget paa Talerstol. Det var vældig opdragen- de. Det blev da bestemt, at følgende skulde tale om et Emne, som var frit:

Kaj Nyholm, Mogens Erichsen, Harry Rasmussen, Jørgen Hansen, Niels Gudmund Poulsen og N. P. Bager.

Til mødets Dirigent valgtes Aage Agger. Jeg lavede en Plakat med et ef- teraarsagtigt Motiv og denne Indskrift: 9' Klasse indbyder herved 6' – 7' – 8' Klasse samt andre interesserede til

E F T E R A A R S M Ø D E .

D'Hr. K. Nyholm, M. Erichsen o.s.v. har lovet at tale. Mødets Diri- gent er Aa. Agger. Efter Talerne Diskussion.

Jeg valgte at tale om den danske Radiofoni. Det var i Virkeligheden et stort Arbejde at forberede dette Foredrag. Vi skulde tale i et Kvarter hver. Der skal meget mere Stof til end man tror. Men Dagen kom og Ti- mem oprandt, da Mødet begyndte. Dirigenten bød Velkommen og aabnede Mødet med at give Ordet til den første «ærede» Taler. Det var

mig. Og jeg besteg Talerstolen – til min egen Forbavselse uden Nervøsitet. Og saa – jeg talte – aandeløs Spænding fra Forsamlingen – jeg talte om den danske Radiofoni fra dens spæde Begyndelse og lige til Dato – talte om Programmerne – rakkede ned paa Torsdagskoncerterne m.m. Jeg talte i et helt Kvarter og vandrede saa ned – under Bifald (jeg tør kke sige eller kan ikke sige, om dette var erkanagtigt, da jeg kun tænkte, at nu var det jo overstaaet) – fra Talerstolen.

Næste Taler var Mogens Erichsen, og nu gik det Slag i Slag. Der skulde jo have været Diskussion bagefter, men Tiden tillod det ikke. Til slut rakkede Axel Munch 9'Klasse for denne Eftermiddag. Mødet var til Ende – vi drog hjem med en Følelse af en vis Glæde og Stolthed over, at det hele var gaaet saa glimrende.

Det lokale Organ »Landbobladet« bragte følgende Referat fra Mødet: Eleverne i Ryomgaard Realskoles 9'Klasse havde indbudt Eleverne fra de tre ældste Klasser og Skolens Lærere til Efteraarsmøde Fredag Eftermiddag den 16 ds. efter Skoletid. Mange havde fulgt Opfordringen, og Skolens Foredragssal var godt besat, da Mødets Dirigent, Aage Agger, Ørum, aabnede Mødet og meddelte Programmet for Dagen. Dirigenten gav derefter Ordet til den første Taler, Niels Peter Bager, der, efter at Forsamlingen havde sunget en Sang, holdt et godt bygget og velholdt Foredrag om Radio. Den næste Taler var Mogens Erichsen, Grenaa, der talte om Jernbanerne før og nu, og efter dette Foredrag talte Niels Gudmund Poulsen, Mørke, om Folkeforbundets Betydning for Afhjælpningen af opiumslasten i Østen. Der holdtes nu en Pause, og Mødet tog saa atter sin Begyndelse, efter at man havde sunget Sangen: »I Sommeraftensvale«. Harry Rasmussen talte om Lovgivning gennem Tiderne, og dernæst talte Jørgen Hansen om Statsstyrelsen, hvorefter Talernes Række sluttede med, at Kaj Nyholm, Gl. Estrup, holdt et velunderbygget og udmærket Foredrag om vort Forsvar. Det var nu Meningen, at der skulde have været Diskussion, men da Tiden var stærkt fremrykket, blev denne Del af Programmet opgivet. Det meget vellykkede Møde sluttede med, at man sang: »Skal gammelt Venskab være glemt«, hvorefter Dirigenten sluttede af med en tak til Forsamlingen. Skolebestyrer Munch bragte paa Tilhørernes Vegne 9'Klasse en Tak for den interessante Eftermiddag.

»En Tilhører«

Naa – et andet – ikke slet saa nøgternt Referat – gav »Penkala« i »Mester Erik«. Til denne Beretning maa forudskikkes visse Bemærkninger saasom, at jeg en Gang i et Frikvarter »var kommet til« at rive Opslag-

stavlen i Klassen ned, hvorved den gik i Stykker og et Stykke Papir, hvorpaa var skrevet en Række Potenser, deltes i to Dele. Endvidere: Bent Mogensen røg Tobak, saa enhver kunde lugte det. Holger Andersen sad en Gang i et Frikvarter inde i Naturhistoriesamlingen i Lærens Stol og spiste sin Frokost, da Skolebestyreren pludselig kom ind af Døren. Aage Agger sagde en Gang, vi havde Aritmetik og Axel Munch regnede ud paa Tavlen: »Hvor kommer det 9—Tæl fra!« Til Slut var der Ove Nissen, der havde den Skik eller Uvane altid at stikke Folk med Knappenaale — Og saa Penkalas Beretning:

F O R E D R A G .

»Kære Penkala« sagde Mester Eriks Redaktør, »Kære Penkala. De maa af Sted — Fat Dem. Men ganske kort. — Af Sted. Af Sted (jeg maabede). — De fatter ikke; naturligvis, — som sædvanlig. — Og dog — II. Skolen venter. — Mester Eriks Læsere venter — Paa hvad? (jeg var nu, hvad Harry vilde kalde, ganske eshaufferet). — Paa hvad. Paa hvad? Paa et Referat, en Beskrivelse, en Fremstilling. De ved jo dog, kære Penkala, at 9' Klasse har holdt Efteraarsmøde. Vi maa fortælle noget om dette. — Hører De, — vi maa, maa, maa.« Redaktøren var nu ganske ophidset. Da jeg i lignende Situationer stedse har erfaret, at man, naar Chefens Sind har naaet en Kogepunktet nær liggende Varmegrad, bør forsvinde, forsvandt jeg, — ilsomt og umandigt. Besteg den sagnomspundne Cykle og satte Kursen mod Skolen.

Jeg standsed foran »Skolens Porte«, fik med noget Besvær en af dem lempet op og befandt mig nu, — som saa ofte før — paa Skolens Grund. — en Larm hørtes fra Gaarden og lod formode, at man havde Frikvarter. For ikke at vække Opsigt, ufor nøden Opsigt, — jeg huskede paa, at en vis Mand ikke ynder Besøg i Skoletiden, — sneg jeg mig ret lydløst ind af Hoveddøren og befandt mig snart paa nederste Gang, hvor jeg traf et æret Medlem af K. U. sysselsat med at sætte et Par unge Damer, — om ikke i Trav saa dog i Bevægelse. — Jeg greb min Blyant og min Bog, idet jeg selvfølgelig var vidende om, at Kaj, — det her omtalte meget ærede Medlem af K. U. Skolens aarvaagne Færdselsbetjent — netop ved 9' Klasses Efteraarsmøde havde holdt et lige saa tankevækkende som agigatorisk Foredrag om »Vort Forsvar«.

»Ærede Kaj«, sagde jeg, »ærede Kaj« Mit Navn er Penkala — og jeg er ganske udygtig til al Krigstjeneste. Jeg maa derfor bede mig betragtet som Nonkombattant. »Naa, De er af den Slags, Hr. Penkala«, sagde Kaj og saa paa mig med en Kompagnichefs køligt vurderende Blik.

»Naa, De er af den Slags«. Se, Se. De ser dog ret kraftig ud. De kunde dog maaske gennem god Træning, ubarmhjerterig Træning (jeg blegtede) blive skikket til at møde et Projektil. Selv om De mangler Mod, har De dog Krop. Og naar Dagen kom —»,

»Pr.pr.pr. — ærede Kaj«, fik jeg omsider indskudt, jeg er absolut og ganske afgjort, omend kun lige i Øjeblikket, en fast overbevist og paa-lidelig Forsvarsven — Jeg vilde blot —«.

»Ja, vilde blot snakke og vrøvle, ikke sandt. Men kæmpe. Alt er Kamp. — Version er Kamp.«

Under denne, — jeg tør nok sige indholdsrige Samtale, var Kaj og jeg imidlertid kommet hen til nederste Trappe. — Ganske automatisk begyndte jeg Opstigningen, — og ja — saa optaget var jeg, jeg opdagede ikke, at Kaj havde forladt mig, før jeg stod paa øverste Gang. Raadvild gik jeg ind i 9'Klasse, hvor jeg antraf Skolens Konservator, Hr. N. P. Bager, der nedslaaet stod og betragtede de hendøende Rester, de endog hurtigt hendøende Rester af 9'Klasses Opslagstavle.

»De synes ikke at more Dem, Hr. Konservator,« sagde jeg, idet jeg velopdragent fremsukkede et Suk og saa paa Tavlen med en efter Omstændighederne fortrinligt kunslet Beklagelse. »Nej, Hr. Penkala«, sagde Konservatoren, »jeg morer mig saa som saa. Hvad tror De en vis Mand vil sige, naar han stedes Ansigt til Ansigt med denne min Udaad. Jeg har ovenikøbet delt hans Potenser i tvende usymmetriske Halvdele. Se selv.« Jeg saa, skjalv og sagde: »Jeg deler ganske Deres Følelser ærede Niels Peter. Ganske. Kun maa jeg tilstaa, at der dybest i mit Sind ulmer en Glædens Gnist, fordi jeg ikke har noget med dette følelsesbetonende Vrag at skaffe (jeg pegede diskret paa Tavlen). Imidlertid. Jeg vilde gerne i Anledning af Deres saa stærkt omtalte Foredrag, som De saa fortrinligt fremførte ved 9'Klasses Efteraarsmøde, gerne, meget gerne paa mit Blads Vegne bede Dem komme med nogle Udtalelser om Radioen og dens Betydning«. »Jeg skal føje Dem, Hr. Penkala«, sagde Niels Peter, »men saa kommer vi til at gaa ind i Samlingen, hvor jeg til Dels og undertiden selv fører Kommandoen. Her er jeg bange for, at mit Mellemværende med Tavlen helt vil beherske min Indbildningskraft, saa at jeg kommer til at give den en Fremstilling af en Enetale, — Monolog, vilde Harry kalde, — ført med Styrke, med kendt, aa ja, godt kendt Styrke (Konservatoren sukkede) af en vis Mand paa et vist Kontor. Lad os gaa«.

Vi gik. Samlingens kendte Atmosfære, stærk som Duften af Bent Mogensens Tobak, virkede beroligende paa Konservatorens forstaaeligt nok stærkt oprevne Sind. Han lænede sig mod et af Skabene og vilde

netop til at fremsætte nogle Bemærkninger, da Døren ud til øverste Gang larmende opreves, og en ilter ung Mand med fem Rundtenommer i den ene Haand og en enorm Madkasse under samme Haands Arm for ind i Lokalet, hen til Stolen, i hvilken han nedlod sig med stort Bulder. —

Det er ikke mandigt at fly; Kaj vilde paa dette tidspunkt have nærmet sig Stolen og dens nu stærkt spisende Indhold. — Men jeg. — Skønt jeg i Grunden havde stor Lyst til at se, hvordan Skolens Konservator vilde tage denne nye, højst uformodede Situation, lukkede jeg dog ildsomt Døren til Foredragssalen op og trak mig tilbage.

Med nu vildt dirrende Nerver vandrede jeg gennem Foredragssalen, halvt sanseløs, hen mod Sukkenes Gang, en Passage, man ellers bør holde sig fra; men jeg var som sagt ikke længere mig selv. — Paa Sukkenes Gang møder jeg Skolens Sekretær, Hr. Aage Agger. — Han betragter mig truende (jeg bukkede og trak mig tre — ja fire — Skridt tilbage) og spurgte barsk: »Hvor kommer det 9 Tæl fra?« Dette var mere, end mine saa haardt angrebne Nerver kunde holde til. Og det er ganske umuligt at have nogen Mening om, hvorledes denne pinlige Situation vilde have kunnet udvikle sig, hvis ikke et genkendende Smil var hængledet over Sekretærens Træk.

»Naa — aa«, sagde han, »det er Dem, Hr. Penkala. Bryd Dem ikke om det med 9 Tallet. Det er et Mundheld, jeg har, som af og til volder mig et vist Besvær. Træd De bare nærmere. Følg med ind paa mit Kontor. Der kan De faa Lejlighed til at hilse på Skolens tyvende Duks.« Inden jeg helt havde fattet mig, befandt jeg mig i Sekretærens stilfulde Kontor, Ansigt til Ansigt med den tyvende Duks, der var ivrigt optaget af et eller andet Forsøg, der øjensynligt kun kunde gennemføres ved Hjælp af et helt Brev Knappenaale — og maaske kun med det Brev, som den tyvende Duks netop holdt i sine Hænder.

»De interesserer Dem for Fysik, ærede Duks,« sagde jeg. Men Duksen standsede mig hurtigt i dette mit maaske lidt kluntede Forsøg paa at begynde en Samtale: »Flyt Dem dog, Hr. Penkala«, sagde han. »De sinker mig. Jeg skal ringe. Mit Embede kalder. Har De desuden nogen Forstand paa Knappenaale og deres rette Anvendelse i Aarhusøget. Nej, ikke sandt. — Dunkelt staar det for Dem, dunkelt som et Rodbevis. Gaa De nu hellere ned til Hushovmesteren. De ser lidt medtaget ud (var det sært?) Maaske han vil tage sig af Dem. — jeg kan ikke«.

Vi var under disse Bemærkninger kommet helt hen til østre Trappe. — Duksen svang Klokken, — og sprang ned ad Trappen og forsvandt. —

Larmen i Søjlegangen formindskedes, hendøede og tav. — Jeg gik forsigtigt ned, men blev straks standset af en høj ung Mand, der roligt, men bestemt, uomkommeligt bestemt, sagde til mig: »Hvad i Alverden vil De dog her, Hr. Penkala«. Da begreb jeg, at jeg omsider stod foran Rigens Hovmester. Han fortsatte: »Ved De da ikke, at jeg har Ansvar for alt, hvad der sker paa Skolens Trapper og Gange, endogsaa i Søjlegangen. — Og tror De, at jeg maaske kan indestaa for Deres Sikkerhed, nu da 3. Under netop har Fritime«.

»Hr. Mogens,« fik jeg fremstammet.

»Nej, ti nu hellere stille. Hører De ikke Kaj. Se ud — ser De ikke Erik og Jørgen, Ewald og Børge?? Opdager de Dem, saa kan ingen forudse Følgerne. Lad mig nu hellere hjælpe Dem af Sted. Vi skal desuden have Matematik, saa jeg har travlt. Kom«.

Bestemt førte Rigens Hovmester mig ud til Skolens Porte, bestemt, men sikkert. — Jeg fremstammede en Tåk, sprang paa Cyklen, og naaede hel og holden Mester Eriks Kontor.

Penkala

Tiden mellem dette Efteraarsmøde og Jul gik hurtigt. Den Tid nærmede sig snart, da alle spurgte: »Hvad skal der spilles til Julekomedien i Aar, og hvem skal optræde?«

Det var det aarlige tilbagevendende Spørgsmaal. I Slutningen af November fik vi i 9' Klasse at vide, at det var Hensigten at opføre en af Skolebestyreren forfattet Komemdie. Vi fik at vide, hvem der var udset til at spille Rollerne. Vi var alle villige til at medvirke, og den 1 December fik vi udleveret vore Roller, som vi straks kastede os over. Komedien hed:

»HANS HANSENS SVAR«.

Personerne var:

Skolebestyreren — Axel Munch

Hr. Lund, Lærer — Jørgen Hansen

Hr. Bæk — N. P. Bager

Hr. Jensen — Vagn Thylin

Hr. Graae — H. H. Skovbjerg

Hans Hansen

Elev i 9' Kl. — H. O. Vinderslev

Niels i 9'Kl. — Niels G. Poulsen
Peter i 9'Kl. — Peter Hansen
Duksen i 9'Kl. — Ove Nissen
Sekretæren — Vagn Ellehaug
Hushovmesteren — Mogens Erichsen
Else, Hans's Søster — Karen Margrethe Brøgger
Erik, Elev i 3'Kl. — Johan Stoltze
Fru Hansen,
Hans's og Elses Mor — Johanne Catrine la Cour
Pastor Krog — Kaj Nyholm
Elever i 9'Klasse

Handlingen foregik paa en Realskole i dette Aarhundrede.

Da vi kunde Rollerne saadan til dels da — samledes vi efter Skoletid paa Skolens Kontor, hvor vi — henslængt i dybe Lænestole — indøvede Rollerne under Axel Munchs Vejledning.

Han hersede ordentlig med os; men da vi kunde fremsige Replikkerne med det rette Tonefald, samledes vi i Gymnastiksalen, hvor Hr. Dyne- sen havde opbygget en Scene. Saa optraadte vi her paa de skraa Bræd- der, og den 21 December afholdtes der Generalprøve, der forløb aldeles udmærket. Og saa den 22 December oprandt atter en stor Dag for vor Klasse. Festklædte Skolebørn, alle pæne og renvaskede og med Slips paa (Axel Munch sagde altid, at til Juleafslutningen da skulde man være renvasket og have slips paa — det burde man altid have paa, hvis man vilde være ordentlig i Tøjet) — strømmede til sammen med Skolens gamle Elever!

Forestillingen begyndte — Scenen: 9'Klasse med Jørgen Hansen som Lærer. Næste Time underviste jeg i samme Klasse i Matematik. Vi klarede os alle — trods en lille Smule Nervøsitet — udmærket og høstede stort Bifald, da Tæppet faldt. Saa samledes vi alle i Foredragssalen, hvor atter de gamle Salmer lød — ogsaa Skolens Julesang. Det var den sidste Julefest, vi oplevede som Elever paa Skolen. Vi tænke alle paa det, der- for sendte vi en Buket Blomster til Axel Munch som en beskeden Tak for en Række straalende Julefester. Nu var altsaa den sidste kommet. Det forekom os saa urimeligt, men det var jo en Kendsgerning, som vi maatte bøje os for. Og med Sangen: »Skal gammelt Venskab være glemt« gled da ogsaa denne Fest over i Mindernes Række.

»Manden, der grubler« var Erik Munch. Han har skrevet de fleste af de »ryomske Sange«. I Mester Erik – Julenummeret 1934 – skrev han dette Digt:

Med Midvintertid,
naar Natten er mørk,
og Dagene kolde og korte,
naar Skoven er sort og Marken en Ørk,
naar Lyset næsten er borte,
da kommer med Fred til hver Støvets Gæst,
den gamle, velsignede Julefest.

Ved Midvintertid
vi henter en Gran
og pynter den smukt i vor Stue;
saa gaar der et Lysskær vidt over Land
fra Julelysenes Lue;
saa lære de store og smaa en Sang,
de lærte derhjemme hos Mor engang.

Ved Midvintertid
paa Børnevis
til Julens Fest vi indtræde;
mens Sangene synges til Julens Pris
fremspirer den Juleglæde,
der gør – ja vi kan det slet ikke forstaa –
at smaa bli'r store og store smaa.

Da vi atter samledes efter Juleferien, fik vi at vide, at nu skulde der tages virkeligt fat, nu skulde vi ikke blot lære Lektierne Dag for Dag, men ogsaa selv repetere hjemme. Ikke for Skolens, ikke for Lærernes Skyld, men for vor egen Skyld. Vi maatte selv være mest interesseret i at bestille noget og derved muligvis faa et hæderligt, ja maaske fint Resultat ud af vor Skoletid. – Vi tog det til Efterretning og sled i det dette sidste halve Aar, som vi havde tilbage. Der kunde være nok at læse, naar vi f. Eks. undertiden fik »Erasmus Montanus« – »Den politiske Kandstøber« og »Genboerne« for til en Dag i Litteratur – eller vi fik alt om Electricitet for i Fysik.

Jeg husker, at en Gang i Januar Maaned 1935 havde vi Regning i Torsdagens sidste Time. Udenfor var det Snevejr. Saa sagde en af Pigerne:

»Uh – hvor er det dejligt, at det sner!«

»Det kan jeg virkelig ikke indse« sagde jeg med min forresten ubegribelige Evne til at blande mig i alt.

»Nej«, sagde Hr. Kjeldsen, »naar I skal sidde inde hele Dagen for at læse – for det er I nødt til – saa maa jeg give Niels Peter Ret.«

Naturligvis – jeg var stolt som en Hane!

Vi, der var Embedsmænd, var kun sjældent ude i Frikvatererne. Vi var da beskæftiget med Embedets Gerninger. Jeg var altid i Naturhistorie-samlingen og ryddede op eller satte paa Plads. Var der ikke noget at bestille af den Slags, saa studerede jeg Samlingen. Der var jo en Masse at lære at kende der. Som nu alle Fuglene. Det var næsten umuligt at kende alle disse forskellige Arter, der var der.

»Aah – tag mig lige Sumpmejsen« eller »Hent lige Aborren«, sagde Erik Munch saa tit i Naturhistorietimerne. Og saa maatte jeg jo vide, hvor det var, og hvad det var. Uden for Samlingen paa Væggen op til G. – H. hang der en Del naturhistoriske Billeder. Ogsaa disse maatte jeg afog til hente. En Gang var de kommet i Uorden, og jeg modtog da denne Befaling fra Skolebestyreren – skrevet af ham selv paa en af disse grønne Sedler, som vi saa ofte modtog Besked paa:

Hr. Konservator N. P. Bager,

Saasom og eftersom de paa vor Trappegang ophængte Kontrafejer nu befinder sig i en sær, fast paafaldende, uregerlig og fordærvelig Forvirring, ville vi, at du straks sætte dem retteligen paa Plads! Hvorefter du haver at rette dig. Vor Gunst tilforn.

A. M.

Til Engelsk havde vi stadig Hr. Magnusson, der bestandig førte en Kamp mod visse urolige Elementer i vor Klasse, af hvilke Niels Gudmund – Hans Ole, Kaj Nyholm og Peter Hansen var blandt de værste. Niels Gudmund gjorde altid Vrøvl – ofte aldeles uberettiget. »Saadan en Kværlantissimus«, sagde Hr. Magnusson om ham.

Det skete undertiden, at Kaj Nyholm ikke var saa godt forberedt, som han kunde være.

»Aah – vil Harry ikke (dette Harry udtalte Hr. Magnusson altid som Hari), men højere – Kaj Nyholm skal høre det.«

Jeg tror, at det var Svend Erik Jacobsen, der af Hr. Magnusson fik dette hæftet paa sig: »Ak, at høre dig læse op, er som at se et Næsehorn danse Ballet!«

Hr. Magnusson fortalte os tit: At Resultatet svarer til Indsatsen, det maa I vide. Det var jo saare rigtig, men der var jo desværre enkelte iblandt os, der ikke helt forstod det den Gang.

Skolebestyreren spurgte mig en Gang, hvad jeg vilde være, og jeg svarede, at jeg gerne vilde i en Bank. Det var han meget utilfreds med. Han vilde have, at jeg skulde læse videre, – hvad jeg dog aldrig har følt Lyst eller Trang til. Da vi den 1' Februar indbetalte vore Eksamenspenge, – det var 35 Kr., sagde han til mig:

»Naa, Du vil da have Præliminæreksamen!«

Men Tiden rinder hastelig, og nu svandt det sidste halve Aar af Skoletiden. Det gik som Stormens Sus; pludselig var den Tid nær, da vi skulde til Indstillingsprøve. Vi blev indstillet alle – men to med Forbehold.

Hvor tiden dog løb, nu saa vi atter, at det spirede og voksede frem paa Bakken, atter var det Foraar paa Bakken og paa Skolen. Vi sang det igen til Tolvsang: Nu kommer den favre Tid. Men for os var det sidste Gang, vi skulde se Bakken iklæde sig sin Sommerdragt. Nu begyndte vi at tage Afsked med det hele. Jeg kan huske, at vi en Gang midt i April spurgte Skolebestyreren, om vi ikke maatte komme ud at spille Haandbold. Det fik vi Lov til, men det blev kun til faa Gange. Men de Gange vi var der paa Banen – aah ja, vi nød det – vi var jo endnu kun Drengene. En Dag i Maj var det Slut. Vi kan huske det alle. Aldrig Haandbold mere!! Aldrig som glade Børn komme løbende hen ad den store Vej paa Bakken ned mod Banen. Det var saa mærkeligt – saa uforstaaeligt dette, at vi nu var færdige. Sent glemmer vi det Øjeblik, da Hr. Dynesen stødte i Fløjten for sidste gang. Kampen var endt – ikke blot Dagens Kamp, men alle Dyster var forbi for os her. Vi løb ikke væk fra Banen den Dag. Nej, vi gik – roligt – vendte os om – saa Banen ligge dernede, Minderne kom frem – nu var det saa Slut!

Men det var ikke det eneste, vi tog Afsked med. Snart kom den Tid, da der kun var faa Dage til Eksamenens Begyndelse. Nu var det sidste Time i det Fag og saa i det Fag.

Lørdag den 18 Maj 1935 oprandt da vor sidste Skoledag. Vi var i Skoven, gik for sidste Gang den Vej, som vi kendte saa godt, og som vi nu var gaaet mange Gange i vor Skoletid. Da vi igen kom tilbage til Skolen, var vi oppe i Foredragssalen, sad for sidste Gang paa vore Pladser som Embedsmænd. Og nu talte Axel Munch til os. Hvor talte han dejligt til os – mindede os om, at nu den næste Mandag gik vi ind til vort første selvstændige Arbejde her i Livet. Hu havde vi ingen til at hjælpe os mere, nu maatte vi selv klare enhver Sag. Og han takkede os for godt

Arbejde hidintil, for godt Venskab i Aarene, der svandt hen. Han takkede os, fordi vi havde haft Evnen til at kunne le og være muntre, men ogsaa kendte til at bestille noget. Og saa blev Embedsmændene afsatte. Vi blev her beredt en stor Overraskelse, idet alle sang for hver enkelt Embedsmand. F.Eks.:

Hr. Konservator, Hr. Konservator, Hr. Konservator
hav nu Tak.
Tak fra Skolen
og fra os alle.
Hr. Konservator, hav nu Tak!

Vi stod oppe paa Talerstolen, og da Axel Munch udnævnte den nye Embedsmand, gik vi bort – udi Taagen – ned paa en Plads, hvor ellers ingen sad. til den nye Mand fra 8'Klasse, som indtog Pladsen, sang man:

Hr. Konservator, Hr. kKonservator, Hr. Konservator
tag kraftigt fat.
Vis Dig værdig
til Skolens Ære.
Hr. Konservator, tag kraftigt fat!

Vor Tid var forbi, vi var nu ikke mere Embedsmænd, vi var nu kun 9'Klasse, der kun havde eet at gøre: at faa en Eksamen. Da vi havde sunget: »Skal gammelt Venskab være glemt,« var et Afsnit af vor Skoletid passeret. Vi blev siddende, da de øvrige Elever var gaaet ud. Axel Munch stod foran os og sagde da kun: »Vi mødes paa Filippi!«

Ja, vi mødtes igen den næste Mandag. Eksamenen begyndte klokken 8, og vi var skarpt instrueret om at møde paa dette Tidspunkt. Et Minut for sent – ja saa var det for sent. Vi maatte derfor staa op ved – ja – jeg tror det var ved 5 – Tiden om Morgenens og tage med et Tog Klokken 5.30. Vi var jo saa ret tidlig i Ryomgaard, men Axel Munch var der paa Stationen og modtog os.

Sommer var det! Saadan skrev han – J. P. Jacobsen. Sommer var det! Ingen af os vil vel nogensinde glemme disse skønne Morgenture sammen med Axel Munch gennem den endnu sovende By. Vi gik hver Morgen saalænge den skriftlige Del varede. Kun ikke den første Morgen, da det var et forfærdeligt Regnvejr. Den Morgen sad vi oppe paa Kontoret i en mærkelig, en underlig Sindsstemning. Det var tidligt – det var Regnvejr – aldrig stemmer vel Regn Sindet eller Humøret højt op – og det var den første Dag. Vi var nervøse – kort sagt! Men ogsaa spændte!

Hvilken Stil skal vi skrive? Om hvad mon? Aah – det for gennem Hjer-
nen – dette Spørgsmål.

Da Klokken var lidt i otte, sad vi inde i Foredragssalen. Mere end een
Meter mellem hvert Bord. De to inspektionshavende var Stationsfor-
stander Jensen og pens. Lærer Andersen. Axel Munch stod med en gul
Konvolut i Haanden. Han saa paa sit Ur. Om 1 Minut – om 30 Sekun-
der – om 10 – om 5 – NU!! Saa var Klokken otte og Seglet blev brudt.
Opgaverne deltes om. Dansk Stil: Et asiatisk Folk og dets Kultur i Nu-
tiden, eller Forbindelsen mellem de danske Landsdele før og nu, og
som den kan ventes at blive i de kommende Aar.

Vi tog fat – jeg skrev den sidste Stil, der paa det Tidspunkt var meget
aktuel ved Lillebæltsbroens Aabning. Da Klokken var 12, blev vi atter
sluppet ud. Der var ingen, der maatte gaa før. Det bruger man jo ellers
andre Steder, at man maa gaa, naar man er færdig.

Men det maatte vi altsaa ikke! – Dagens Kamp var til Ende! Om Resul-
tatet kunde intet siges før end vi skulde op i mundtligt Dansk.

De næste Morgener gik vi – som før omtalt – en Tur med Skolebestyre-
ren. Og nu var det rigtigt Sommervejr. Vi gik her i det dugvaade Græs.
Axel Munch talte med os: fik os til at glemme det, vi snart skulde ind
til – fik os til at glædes over den skønne Morgen.

Ved at se paa de Opgaver, vi havde den Gang, maa jeg med Sorg beken-
de, at ihvert Fald Opgaverne i Aritmetik og Geometri er jeg helt ude af
stand til at løse i Dag.

Den skriftlige Del sluttede med Version Fredag den 24 Maj, og den næ-
ste Tirsdag begyndte anden Runde af Løbet, nemlig den mundtlige
Del. Vi begyndte med Historie, hvor Skolebestyrerinde Frk. Maren
Nielsen fra Aarhus var Censor. En elskelig gammel Dame var hun. Vi
var iøvrigt oppe efter følgende Plan:

1/6 Tysk, Censor: Frk. M. Møller, Trustrup.

1/6 Engelsk, Censor: Cand. jur. Hermansen, Aabyhøj.

8/6 Geografi, Censor: Hr. Rs. Jensen, Ebeltoft.

14/6 Dansk, Censor: Hr. S. Møller, Struer.

15/6 Fysik, Censor: Hr. Kjærgaard, Aarhus.

21/6 Matematik, Censor: Undervisningsinspektør H. Jepsen.

25/6 Naturhistorie, Censor: Hr. Holden Dall, Aabyhøj.

Hvis man kan sige, at Dage flyver, saa fløj de nu. Det var med forrygende Fart. Nu op i det Fag, hjem at læse igen, nyt Fag, op igen o.s.v. Naa, det gik nu for mit Vedkommende meget godt, men den Dag, da vi havde været oppe i Fysik, var jeg lidt modfalden. Vi havde kun haft ca. $\frac{1}{2}$ Dag til at læse dette Fag i. Derfor sprang jeg det letteste – Magnetismen – over, og kom naturligvis op i det. Jeg var ogsaa oppe i Hulspejle, – det kunde jeg vist nogenlunde, men det første var ihvert Fald for lidt. Jeg reddede dog et mg+.

Hr. H. Jepsen, som vi havde til Censor i Matematik, var Undervisningsinspektør i Fysik og Matematik. I denne Egenskab havde han tidligere paa Aaret aflagt et Besøg paa Skolen. Han hørte os da i Logaritmernes og paastod, at vi ikke kunde det. Det medførte, at Hr. Jepsen og Axel Munch havde et lille Sammenstød; thi ingen skulde komme at kritisere Ryomgaard Realskole. Saadan var han – Axel Munch. Der var i dette Tilfælde heller ingen Grund til det. Men det medførte altsaa, at vi fik Undervisningsinspektøren til Censor i Matematik.

Vi var oppe for sidste Gang den 25 Juni i Naturhistorie. Og da havde vi, naar vi havde faaet Karaktererne for hver 4', der var oppe. Og stod vi der 4 unge Mennesker og modtog Skolebestyrerens, Erik Munchs og Censors Haandtryk og Lykønskning.

Den næste Dag mødtes vi in pleno for at blive fotograferet. Det var et fælt Regnvejr den Dag, men vi fik dog et udmærket Billede, som vi nu bagefter altid vil glædes over.

Under hele Eksamenstiden havde Axel Munch som altid taget sig af os. Vi gik Ture paa Bakken, den kære Bakke ved Ryom Aa. Vi var kommet til at holde af Bakken. Her havde vi leget, her havde vi tumlet rundt, og her var det saa ofte vi gik med Axel Munch. Han elskede Bakken mere end noget andet Sted paa Jorden. Her stod han og saa ud over Engen til Mesballe, til Kolind, saa Hvilsager Kirkes gamle Spir – et slankt Spir – og saa Mørke Mølle længst ude i Horisonten. Axel og Erik Munch havde selv plantet hvert Træ og hver Busk paa Bakken. Det var Hr. Magnusson, der skrev Sangen om Bakken:

Uden Busk og uden Træ,
som en øde Steppe
laa vor Bakke uden Læ,

Græsset groede næppe.
Sommer kom og Sommer svandt,
Solen skinned', Regnen randt
kun for Kvik og Skræppe.

Nu er Bakken blevet klædt,
Tvivlen gjort til Skamme,
Løvet lyser foraarsspædt
fra hver bitte Stamme.
Opad snor sig Vejens Spor,
Fuglene i Grotten bor,
trygge, næsten tamme.

Her er lagt den gode Grund
til et Skovens Eden,
Sten er lagt om Bakkens Bund,
Grottens Sten om Reden.
Her skal Kroners Sus engang
bruse deres Mindesang
imod Evigheden.

Og nu tog vi saa stille Afsked med den. Torsdag den 27 Juni oprandt da den Dag, da vi skulde dimiteres. Der var Forældredag den Dag. Og nu gik vi rundt i Klasserne og hørte paa Undervisningen. Ikke mere var vi Elever.

Om Eftermiddagen sad vi oppe i Teatron, her havde vi siddet til snart mange Aarsafslutninger, men nu var det for os, at Skolen festede. Jeg kan huske, at jeg Aaret før sagde til Hans Marius Brøgger: Om et Aar, Hans Marius, saa sidder vi der – saa er det vor Tur til at glide bort. Nu var det Aar gaaet – utroligt hurtigt. Skolens Sangkor sang Kantatens første Del, hvorefter Axel Munch for sidste Gang talte til os i Forældres og Elevers Paahør. Vi sad lige nedenfor den store Tålerstol af Granitsten. Kantatens anden Del var lavet en lille Smule om. »Og det har jeg gjort for Jeres Skyld«, sagde Axel Munch. Den lød nu saaledes:

Kor:
I Livets Aftensvale,

i Livets unge Vaar,
naar Gerningen er øvet,
og naar den forestaar,
naar Foden den er mødig,
naar den er ung og let:
det gælder om at ville
og om at ville Ret.

Solo:

Bag Løgnenes Flitter
hver Fristelse bor.
Den lokker med Løfter
og daarende Ord.
Den tænder af Glæder
et dragende Baal.
Den slører med Taager
det klareste Maal.

Kor:

For Barnet, der er hjemme,
kan Dagen være blid.
Men gaar du ud i Livet,
saa gaar du ud til Strid.
Vil kampens Fryd du kende
og aldrig blive træt:
Det gælder om at ville
og om at ville Ret.

Solo:

Alene og ensom
hver strider sin Strid.
Mod stimandens Baghold
i Ufredens Tid.
Mod Taaben, der vakler,
i Modgangens Vind.

Mod tanken, der martrer
det ængstende Sind.

Kor:

Og skæfted du et Væрге,
og smedded du et Svær:
I Livet skal det prøves,
hvad Vaabenet er værd.
Men vogt den blanke Klinge
for Rustens gule Plet:
Det gælder om at ville
og om at ville Ret.

Hvor var det dog i Grunden lidt, vi forstod af det, der stod i Kantaten. Maaske forstod vi alligevel, men vi havde intet oplevet, der kunde bekræfte det. Men nu senere hen har vi maattet sande, at Livet ikke altid var en Dans paa Roser. Det var rigtig, som de sang til os, da vi drog ud til Livets Kampe og Fester.

Efter Kantaten fik vi vore Eksamensbeviser udleveret sammen med vor Vidnesbyrdsbog. Axel Munch læste Resultaterne op, og hver Gang, der var en, der havde opnaaet Udmærkelse, fik han en Klapsalve.

Vi bestod alle – paa nær een.

Da Translocationen var til Ende, talte Direktør la Cour fra Pindstrup. Han takkede Axel Munch, Lærerne, hele Skolen for dens Betydning – ikke alene for ham – men for hele Egnen.

Og da vi til Slut alle sang »Altid frejdig, naar du gaar«, skiltes vore Veje. Det havde været en festlig Dag for os. Jeg har senere deltaget i en Skoleafslutning et andet Sted, men hvor maatte jeg tænke paa Ryomgaard den Gang. Hvor fattigt det dog var, hvor var de fattige disse Mennesker, der ikke ejede de Evner til at kaste Feststemning og Festglans over det, saadan som Axel og Erik Munch, ja som alle Skolens Lærere ejede.

Og mærkeligt for os. Det blev for de fleste af vor Klasse den sidste Gang, vi saa Axel Munch til en Forældredag. Men det kunde vi jo ikke tænke paa den Dag. Det laa jo saa fjernt og utænkeligt, at vi aldrig skulde se Skolebestyreren til en saadan Festdag mere.

Vore Veje skiltes! Vi sagde Farvel til vore Kammerater, Lærerne og Pedellen.

Den næste Dag tog vi til Ryomgaard for at sige Farvel til Axel Munch.

Han stod som altid ude paa Vejen til Marie Magdalene og modtog os. Vi fik en lille Forfriskning og gik saa for uigenkaldelig sidste Gang samlet en Tur ad de kendte Veje og Stier.

Vi gik ned i Byen, ud langs Banen, op mod Skoven og tilbage til Byen igen. Det var i Grunden underligt at gaa der og tænke paa, at nu var vi maaske sammen for sidste Gang. Vi gik op til Erik Munch. I Haven sagde vi Farvel til Hr. og Fru Erik Munch. Vi havde ikke haft saa meget at gøre med Hr. E. Munch og hans Kone som med Axel Munch, der jo var Skolebestyrer, men vi holdt dog meget af dem. Navnlig fra de Aar, da vi gik i 5' og 6' Klasse, mindes jeg Erik Munch.

Da vi forlod Erik Munch, gik vi op gennem hans Have op paa Bakken. Vi stod deroppe paa Bakken – tænkte vel hver sit – saa ned paa Haandboldbanen – Minderne kunde ikke skubbes til Side. Vi havde dog levet vor Barndom her. Rundt om den gamle Mølle, forbi Troldens Hjerter, ind i Teatron, ind i Pilealeen gik vi.

Og saa til sidst gik vi ned ad den store Vej forbi Thorsensstenen, forbi Dagmargrotten og Stadion, op i Klassen, hvor vi sad ved vore gamle Borde.

Axel Munch læste her et Skuespil op for os, der var om os. Hvad det hed, det fik jeg aldrig fat i, men heri optraadte Bisp Aage (Aage Agger), Rigens Hofmester (Mogens Erichsen), Enricho de Beso (Ejner Lund Jensen) og mange andre Personer.

Senere talte Skolebestyreren til os: Det er sidste Gang, I sidder her samlet alle. I vil sikkert komme her igen for at besøge Skolen, men aldrig vil I komme samlet mere. Og han sagde til os, at vi aldrig maatte give vort Eksamensbevis fra os, ej heller Original af Anbefalinger. En Anbefaling vilde han med Glæde give os, men naar vi skrev til ham, maatte vi aldrig regne med Svar før Mandag, da han altid skrev Breve om Søndagen. Og vi maatte altid gerne skrive »Kære Hr. Munch« til ham.

Vi forlod saa Klasseværelset og gik ind i Foredragssalen, hvor vi skrev vore Navne i Skolens »sorte Bog«. I denne Bog havde alle de Elever, som havde faaet Eksamen fra Skolen, skrevet sit Navn. Saa talte Axel Munch til os igen, og vi sang til Slut den Sang, vi holdt mest af af alle de ryomske Sange: Skal gammelt Venskab være glemt.

Og saa var alt forbi! »Da var til Ende de glade Dage paa Fürstentfelsen« – saadan skriver Haral Bergsted. Ja – da Axel Munch gav os Haanden til Farvel, da tror jeg først, at det gik op for os, at de glade Dage var til Ende.

Vor Brandoms Skole, den kære Skole ved Bakken og ved Ryom Enge, Axel og Eriks Munchs Skole, havde da givet os alt, hvad den evnede. Vi oplevede en rig Udvikling for Skolen. Vi saa Annekset komme, saa det atter falde for Udviklingen, vi saa G.H. komme, Lærerraadssalen. Saa Linden vokse og falde gjorde vi ogsaa, saa en mægtig og ny Skole rejse sig. Vi saa Udvidelserne paa Bakken, saa hvordan Axel og Erik Munch sammen med Lærerne og Pedellen omdannede Bakken til den herlige Plads, den blev for os Børn. Vi saa de spæde Spirer, de spæde Træer vokse sig store – kort sagt hele Skolens rige Udvikling, havde vi været Vidne til.

Da Toget kørte bort ud over Ryom Aa og Enge, gled Skolen, Bakken, Blæsenborg bort i det fjerne. Vor Barndoms Paradis havde vi forladt! Og vi gik ud i Livet med Skolens Ønsker om Kamp og Strid, men Lykke i Striden.

Vor Skoletid var en »saga blott«. Men vor Barndoms Skoletid var ikke borte i Taagen. Klart staar den endnu for os. Minderne har vi. Vi spredtes for Vinden, samledes aldrig mere. Tiden gaar og meget er sket, siden vi forlod Skolen. Axel Munch er borte.

Bagefter

Axel Munch døde i Januar Maaned 1939 efter nogen Tids Sygdom. Han var da kun 54 Aar gammel og skulde have naaet endnu meget her i Livet; men saadan skulde det ikke være. Vi Menneskebørn har jo kun saa uendeligt lidt at sige. Man kan sige, at det var Skæbnen, rettere vilde det være at sige, at det var Guds Vilje.

Ryomgaard Realskole ledes nu af Erik Munch, som var Skolens Inspektør, da vi gik der.

Som en ringe Tak fra gamle Elever til Axel Munch, blev der paa Forældredagen 1939 afsløret en Mindesten for Axel Munch.

Afsløringshøjtideligheden indlededes med Sangen om Skolen: »De rejste en Skole ved Storbakkens Fod,« og Søren Wester—Petersen, som nu er Lærer ved Skolen, holdt Afsløringstalen:

Realskolebestyrer Axel Munch var en Mand til Hæder for vor Skole, og

han var en Mand, der ikke slog af paa Fordringerne. Hans Skole skulde være den bedst mulige. Der skulde Mod til at tage en saadan Opgave op, men han manglede ikke dette Mod, og parret med en fast Vilje opnaaede han Resultaterne. Forældrene nærede Tillid til denne Mand, der var Sjælen i det hele, og som aldrig skaanede sig selv. Altid arbejdede han mod nye Maal, som skulde blive til Børnenes bedste. Det manifesterede sig i stadige Udvidelser af Skolen, som for Børnene ikke føltes som en Tvangsanstalt, hvor de kun skulde gaa for at faa deres Eksamen. Man kan ikke nok beundre den Aand, der fyldte Munch og hans Medarbejdere. Munchs Skoletimer var en Oplevelse, men ogsaa udenfor Skolen fulgte han Børnene, og hans helstøbte Skikkelse prægede hans Elever. Hele sit Liv satte han ind paa den ene Opgave: Skolen — uden at faa andet til Gengæld end den Glæde, der var i Arbejdets Udførelse. Ved hans Død vælder Minderne frem, og naar vi vil hædre hans Minde, kan vi ikke gøre det bedre end ved at vise Troskab mod hans Livsværk. I dyb Taknemlighed afslører vi da dette Mindesmærke, og vi overgiver det til Skolens Varetægt, til Dem, Skolebestyrer Erik Munch.

Mens Forsamlingen rejste sig, fjernedes det Dannebrog, der hidtil havde dækket Stenen, som bærer følgende Indskrift:

Skolebestyrer Axel Munch,
1885 — 1939.

Med Tankens Klarhed, Viljens Vægt
han prægede den unge Slægt.

Med Idealers Ild i Vold
hans Kærlighed blev aldrig kold.

Med Kæmpehaand paa Skolens Ror
han viste Vej, han satte Spor.

Derefter talte Erik Munch. Dybt bevæget takkede han for de smukke Ord, der havde lydt om hans Broder. Jeg siger Tak til de gamle Elever og Komiteen for dette Mindesmærkes Rejsning. Det er anbragt på det Sted, som han elskede mest paa Jorden, paa Ryomgaard Realskoles Bakke.

I et Digt skildrede Erik Munch derefter de Forventninger, som hans Broder og han nærede til Skolen, og han skildrede videre de Minder, der knyttede sig til Arbejdet for Skolen:

Tit vi sad i Skolegaarden, sad i Læ af Skolens Lind
talte sammen – Dagens Drømme bar ind til os Dagens Vind.
Stærke Syner saa vi svinge sig som Ørne imod Solen,
og vi hørte Strenge klinge: Mægtig høj og bred staar Skolen.

Tit vi gik i Skolens Sale hist bag Skolens høje Mur
talte sammen. – Stærke Tænker brød sig frem af Fangebur.
Og vi saa den Lykke funkle, der gør Helg af alt det søgne,
den, der spreder alt det dunkle: Glædens Glans fra Barneøjne.

Og saa knyttede vi Næven, og saa gik vi ud i Bakken
sled med Hakke, Skovl og Spade. Arbejdsglæden – det var Takken.
Kun til Tænkerne vi lytted. Dagens Drøm blev os til Sange,
bød os, mens vi Bakken flytted: Blomstre skal de øde Vange.

Alt det herlige og skønne, vi har tænkt og drømt og vundet
skyldes ham. For han brød Vejen. Og som Aarene er svundet
har han ved sin stærke Vilje ført sit Skib mod Lysets Strande
Gerningsglædens Gyldne Lilje kransede hans brede Pande.

Men for Stormens Vælde falder Egen i de grønne Skove.
Han er gaaet træt til Hvile, men med Hæder kan han sove.
Tiden gaar, og Tiden kommer. Sene Tider skal dog sande
her har Mandevilje virket. Det, der her er skabt, skal stande.

Efter endnu en af Skolens Sange var sunget, talte Amtsskolekonsulent,
Landstingsmand Stegger Nielsen. Han skildrede personlige Minder fra
den Tid, da Axel Munch og han mødtes for første Gang, som unge
Mennesker paa Gedved Seminarium, og til de mange Gange, han ind-
til Munchs Død gæstede ham i Ryomgaard. Ved sine rige Evner og sin
Myreflid, sagde han, blev Munch en fremragende Mand. Han havde et
Hjerte af Guld, var redelig i al sin Færd, og man kunde stole paa ham.
Han var den fødte Lærer. Han blev en Hjælp for sine Elever og hjalp
dem til at klare mange Problemer.

Formue dø, Frænde dø,
selv jeg og`skal dø.
Men hædersnavnet aldrig dø
for den, der det erhverved.

Årsfesten 1988

Lørdag den 11. juni 1988

Den årlige generalforsamling var i år ligeså dårlig besøgt, som den plejer – ud over bestyrelsen havde kun 2 medlemmer afset tid til at møde op. Formanden berettede om det forløbne år, hvor jubilæet, årsfesten og økonomien havde været overskrifterne. Regnskabet blev derefter gennemgået og godkendt.

På generalforsamlingen havde vi ligeledes den sædvanlige drøftelse om, hvorvidt tidspunktet for årsfesten skulle være sommer eller efterår. Et af elevforeningens yngre medlemmer – Erik Pedersen (søn af Agnethe og A.V. Pedersen) stillede forslag om, at der blev arrangeret musik m.v. specielt for de unge årgange. Det blev besluttet, at der i 1989 vil blive forsøgt noget sådant, og Erik Pedersen gav udtryk for, at han gerne ville være primus motor.

Generalforsamlingen kunne derefter slutte i god ro og orden, hvorefter vi begav os i salen til aftenfesten.

Til aftenfesten samledes omkring 110 gamle elever samt gæster. Efter formandens velkomst, sang man traditionen tro ”De rejste en Skole...”. Interessen blev derefter helliget bordets glæder. Under spisningen var der indlagt små pustepauser, hvor der var lejlighed til at genopfriske nogle af de kendte Ryom-sange. I aftenens løb fik skolebestyrer H.E. Stilling ordet og gav herunder forsamlingen en beskrivelse af, hvordan skolen fungerer idag, og hvorfor de ydre rammer ikke ser ud, som de gjorde i ”de gode gamle dage”.

Efter spisningen blev der spillet op til en sving-om. Mange af deltagerne benyttede samtidig lejligheden til at gå på opdagelse i skolens bygninger, hvor man forhåbentlig fandt ting, man kunne nikke genkendende til.

Aftenen sluttede som sædvanligt med, at der var nogle få, som ikke kunne få snakket færdig, men kl. 01.30 kunne lysene slukkes og dørene låses efter endnu en vellykket elevfest.

Aftenfestens ældste deltager Julius Hede-Andersen fra årgang 1918 omgivet af Mie Hastrup, hans søster Lilly Larsen samt Ulla Rønde alle årgang 1928.

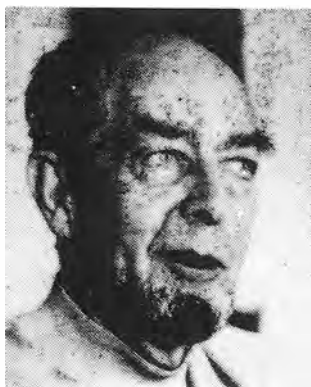
25 år – årgang 1964

To af jubilæumsholdene 1989

10 år – årgang 1979

† Dødsfald

Søndag den 24. juli 1988 døde Karl Mejnecke. Karl Mejnecke blev 80 år. Denne sørgelige meddelelse modtog vi – kun ca. halvanden måned efter, at vi havde været sammen med Karl Mejnecke til translokationen og elevfesten på skolen, hvor han sammen med andre gamle elever fra årgang 1923 var mødt op for at fejre 65 års jubilæum.

Ryomgård Realskole havde en meget stor plads i Karl Mejneckes hjerte, hvilket rigtigt kom til udtryk, når der blev berettet om fordums tid. Karl Mejnecke var en fantastisk fortæller, der udstrålede en sådan begejstring, at man som tilhører uvilkårligt følte, at tiden blev skruet tilbage, og at man selv var deltager i de oplevelser, som blev skildret.

Karl Mejneckes store interesse var historie – såvel slægtshistorie som egnshistorie. Karl Mejnecke havde sin rod i Albøge, hvor slægten Mejnecke har levet i generationer. Kærligheden til Djursland bevarede Karl Mejnecke hele livet igennem. Så snart der var tid i overskud, blev denne tilbragt på Rosmus Hede. Interessen for Djursland kom også til udtryk i utallige historiske artikler i aviser og især i Elevforeningens årsskrift. På baggrund af denne aldrig svigtende interesse for sin gamle skole, var det da også naturligt, at Karl Mejnecke blev udnævnt til æresmedlem af elevforeningen.

Det er svært at forstå, at vi ikke mere skal være sammen med Karl Mejnecke ved kommende elevfester, men ét er sikkert: Så længe elevforeningen lever, vil mindet om Karl Mejnecke bestå.

Æret være Karl Mejneckes minde!

Den 24. januar 1988 døde Niels Aage Johannes Foged, 81 år gammel. Niels Aage blev cand. mag i 1928 og nåede senere stor international anerkendelse i forbindelse med forskning af diatomeer, encellede kiselalger. Foged opnåede – som anerkendelse af sin ekspertviden – at få tildelt to æresdoktortitler ved universiteterne i Odense og Uppsala. Også under 2. verdenskrig var Foged en fremtrædende skikkelse, nemlig som medlem af Frit Danmark.

Med baggrund i dette arbejde blev Foged udsat for et attentatforsøg, og måtte derefter ”gå under jorden”.

Niels Aage Johannes Foged var en elev, som Ryomgård Realskole har grund til at være stolt af.

Æret være hans minde!

Praktiske oplysninger om skolen

Siden 1. august 1960 har Ryomgård Realskole været en selv-ejende institution.

Det vedtægtsmæssige grundlag for institutionen er skolens fundats af 30. september 1981.

Bestyrelsen

Efter valget ved generalforsamlingen den 24. september 1987 og efterfølgende konstituering ser bestyrelsen således ud:

1. *Formand:* Ingeniør Jørgen Nybo, Alvejen 7, 8963 Auning, telefon 06 48 36 35.
2. *Næstformand:* Terapeut Kirsten Wiese, Axel Munchsvej 9, 8550 Ryomgård, telefon 06 39 49 40.
3. *Sekretær:* Advokatsekretær Kirsten Østergård, Skovvej 23, 8550 Ryomgård, telefon 06 39 45 36.
4. Cand.mag. Erik Bjørn Olsen, Mejlgårdsvej 15, 8585 Glesborg, telefon 06 31 75 11.
5. Terapeut Birgit Nielsen, Frellingvej 25, 8560 Kolind, telefon 06 39 15 41.
6. Miljøkonsulent Mogens Rosengård, Østerfjeldvej 3, 8581 Nimtofte, telefon 06 39 83 84.
7. Tømrermester N. P. Pedersen, Solbakkevej 5, 8550 Ryomgård, telefon 06 39 42 75.

Elevforeningens bestyrelse:

Jens Daugaard, Baunhøjvej 8, 8500 Grenaa, telefon 06 32 45 27 (formand).

Lars Kloborg Christensen, Poppelvej 10, 8550 Ryomgård, telefon 06 39 45 26 (kasserer).

Torben Jensen, Østergade 47, 8963 Auning.

Hanne Hove-Nielsen, Ny Ryomgård, telefon 06 39 44 58.

Nina Bluhme, Haslevangsvej 47, 8210 Århus V.

Else Tømmerby, Gyvelskrænten 29, 8961 Allingåbro, telefon 06 48 16 24.

Eventuelle adresseændringer bedes meddelt formanden. Foreningens giro nr. er 9 04 56 78.

Årsregnskab

1. juni 1987 – 31. maj 1988

Indtægter

Kontingent	25.955,00
Renter	210,36
Tilskud Djurslands Bank	1.000,00
	<u>27.165,36</u>

Udgifter

Elevskrift	19.058,20
Porto	4.431,80
Elevfest	2.832,00
Blomster og gaver	517,00
Kontorartikler	229,60
Flidspræmie	100,00
Renter	344,31
	<u>27.512,91</u>
Årets resultat	÷ 347,55

Status pr. 31. maj 1988

Beholdning Bank	÷ 5.587,25
Beholdning Giro	7.127,47
Anden gæld	÷ 600,00
	<u>940,22</u>

Grenaa, den 7. juni 1988

Jens Daugaard

Regnskabet revideret og gennemgået. Ingen bemærkninger, ud over at revisorerne med tilfredshed har konstateret den foretagne kontingentforhøjelse.

Ryomgård, den 8. juni 1988
J. Holm-Pedersen

Randers, den 10. juni 1988
K. Vester-Petersen